

NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI

VSEBINA:

ZADRUŽNIŠTVO: Martuljek Vas kliče. — Z naše XV. redne skupščine. — Pozdrav Zveze. — Poklon delu ljubljanskih zadrugarjev. * Svetovna gospodarska konferenca. — ŽENA IN DOM: Kako oblečemo fantka poleti. — Otroške oblekce za sončenje in igranje. — Kuhinjske mize in police. — KUHINJA: Irska nacionalna jed. — GOSPODARSTVO: Fižol — važen pridelek. — ČEBELARSTVO: Izenačevanje družin, odgajanje matic, točenje in druga opravila v juniju. — PERUTNINARSTVO: Katero pasmo kokoši naj gojimo. — ZDRAVSTVO: O tobaku. — RAZGLEDI: Železarstvo na Gorenjskem. — LEPOSLOVJE: Uganka. — ZADRUŽNI VESTNIK. — Rešitev nagradne križanke.

Panji in druge čebelarske potrebščine.

Čebelarska zadruga ima na zalogi 12 rabljenih in dobro ohranjenih A. Ž. panjev na 9 in 2 na 10 satov. Panji so opremljeni z dvojnimi slamnicami, vložnimi lepenkami, zapahi za žrelo in okvirji v plodišču. Cena panjem je Din 110 do 130. Na zalogi so tudi 4 dobro ohranjeni in solidno izdelani prašilniki na 4 sate à Din 75— in 4 zabožki za prenos in razpošiljanje rojev à Din 30— za kom. Nadalje je na prodaj 1 točilo, novo na tri sate à Din 500 in en zelo dobro ohranjen zložljiv čebelnjak, za 24 A. Ž. panjev à Din 450. Na prodaj so tudi 3 prestrezala za roje; cena po dogovoru.

Člane opozarjamo, da si pravočasno nabavijo posode za med, ker se cena železnine in pločevinastim izdelkom rapidno dviga. Odbor.

Opozorilo.

Prosimo člane, da vsako spremembo stanovanja ali službene edinice kakor tudi vpokojitev vedno takoj javijo zadrugi radi točne evidence.

Odpiranje in zapiranje naših prodajaln v poletnem času.

Naše članstvo obveščamo, da bodo zadrugine prodajalne v poletnem času, t. j. v mesecih juniju, juliju in avgustu odprte od 7.30 do 12.30 ure in od 15. do 19. ure popoldan.

Šivalni stroji.

Cenjeno članstvo opozarjamo, da prodaja manufaktorni oddelek naše zadruge šivalne stroje svetovne znamke Haid & Neu.

Da omogočimo širšemu članstvu nabavo teh strojev, jih bo zadruga prodajala po skrajni nizki ceni — po Din 2.000.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 5

Ljubljana, 20. maja 1937

Leto XIII

Martuljek Vas kliče!

V se člane in ostale železničarje obveščamo, da je Mladinski dom v Gozdu-Martuljku že dograjen in da bo docela opremljen konec meseca junija ter izročen svojemu namenu.

Idealna lega v romantični dolini med skalnatimi Julijskimi Alpami in pogozenimi Karavankami, v najprimernejši višini, v suhem

in zdravem podnebj, v središču številnih vabljevih izletov in sprehodov, daje našemu Mladinskemu domu prednosti, kakršnih je deležno le malo letoviških krajev.

Vzorna higijena, zdravniška nega in nadzor pedagogov pa so najboljše zagotovilo za zdravstvene uspehe, napredka v pouku in za razvedrilo duha, kar je naši mladini neobhodno potrebno.

Starše opozarjamo, da je prostih še nekaj mest in da je rok za prijave deklic podaljšan od 25. maja do 5. junija t. l., za dečke pa od 5. do 15. junija.

Starši, ne zamudite tako ugodne prilike! Pošljite svoje malčke na okrevanje! Dajte jim sonca, zraka in zdravja!

Vse informacije daje in sprejema prijave Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani, Masarykova cesta št. 17 in prodajalne v Mariboru. (Glej tudi 4. številko „Zadrugarja“).

* * *

IZ UREDNIŠTVA.

Članstvo obveščamo, da nam je v razpisu o letovanju v Gozdu Martuljku, ki smo ga objavili v števil. 4. „Zadrugarja“, tiskarski škrat vrnil napako. Prijave za dečke je namreč vložiti do 5. junija, oziroma radi podaljšanja roka do 15. junija, ne pa do 5. julija, kakor je bilo v navedenem razpisu napačno objavljeno.

Uredništvo.

Z naše XV. jubilejne redne skupščine

V nedeljo, 18. aprila t. l. je petnajstič zboroval naš zadružni parlament. Kdor je pozorno sledil poteku tega zborovanja, je z zadoščenjem ugotovil, da so se naši zadrugarji povzpeli na visoko stopnjo stvarnega in pravičnega gledanja na svojo gospodarsko ustanovo; da to ustanovo znajo ceniti, da jim je njen prospek pri srcu in da preveva vse iskrena želja ter trdna volja, usposobiti jo še k globljemu in širšemu razmahu.

Z zadovoljstvom moramo zlasti podčrtati, da je vodstvo zadruga prejelo polno priznanja za svoje delo, ki so ga delegati brez razlike presojali z zrelim razumevanjem in le z zadružnega vidika.

Najsvetlejša točka XV. redne skupščine pa je in ostane likvidacija nedavnih trenj in nesoglasij med obema skupinama, med tako zvano večino in opozicijo. Želimo in smo tudi prepričani, da se ti izrazi v bodoče vobče ne bodo več rabili in da bodo poslej morebitna različna naziranja med delegati in članstvom osnovana zgolj na čistih zadružnih principih brez vsake nerazdružne primesi in na iskreni volji, čuvati za vsako ceno našo nabavljalno zadrugo, da bo mogla uspešno vršiti ono nalogo, radi katere je bila pred 15timi leti priključena v življenje.

To naše prepričanje je trdno tem bolj, ker je tudi delegatska predkonferenca potekla v enakem zadružnem ozračju kot sama redna skupščina. Navadno predstavljajo te konference nekakšen

ventil, ki uhajajo skozenj često preveč kondenzirana čustva, med katere se rade utihotapijo tudi taka, ki jih ni rodila zadrúžna miselnost. Vsega tega pri tej zadnji delegatski konferenci ni bilo. Delegati so pokazali, da vedo, kaj je njihova naloga in dolžnost: stvarno premotriti delo zadrúge, oceniti obračun, ki jim ga je uprava predložila, pretehtati stavljené predloge in sklepati o bodočem zadrúginem delovnem programu.

Tudi naslednji dan navzoče članstvo se je zavedalo, da se opravlja na skupščini resno delo in da se nahaja to delo v zrcalu jubileja 15 letnega zadrúginega obstoja.

Po teh konstatacijah smemo trditi, da se ta jubilej pač ni mogel bolje in lepše praznovati kot z enodušno manifestirano voljo, da se naša nabavljalna zadruga ohrani, krepí in prospeva v dobro celokupnega članstva in želzničarskega stanu.

* * *

Mislímo, da je bilo v prvi vrsti potrebno, da ugotavljamo splošen vtis, ki nam ga je nudila zadnja redna skupščina. Ta vtis je najboljši in je spričo njega utemeljena naša vera, da bo v bodoče zadruga slovenskih železničarjev šla še z večjim elanom po svoji zmagovití poti.

V naslednjem hočemo še na kratko orísati potek skupščine in nato priobčiti sprejete predloge.

* * *

Dnevnege reda 1. točka.

Ob 8^h 30' je raz podium, ki je bil slavnostno odet s pestrími barvami mavrice, z našo multikoloro, skupščino otvoril predsednik tov. Emil Klebel, ugotovil, da je bila XV. redna letna skupščina pravilno sklicana in objavljena ter predlagal, da se imenuje za zapisnikarja tov. Wohinz Ivan, za overovatelja pa tov. Gale Rudolf in Vrabec Miha. Nadalje predsednik konstatira, da je navzočih 142 delegatov, ki zastopajo 7.227 članov. Predlaga, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravne brzojavke gg. ministrom: ministrskemu predsedniku g. dr. Milanu Stojadinoviću, ministru dr. Antonu Korošcu, dr. Mehmed Spahi, dr. Mihi Kreku in Dušanu Letici; g. gen. direktorju drž. železnic ing. Naumoviću, načelniku dr. Iv. Kavčiču in predsedniku Zveze nab. zadrug drž. uslužbencev Milošu Štiblerju.

V imenu skupščine tov. predsednik pozdravlja dalje: zastopnika g. direktorja v. svetnika Planinška, zastopnika Kreditne zadrúge E. Jerasa, zastopnika Nab. zadrúge drž. uslužbencev v Ljubljani, Vodenikov trg A. Žigona ter zastopnike Zveze gg. D. Drenovca in inž. Kraljića. Nato prečíta brzojavni pozdrav, ki ga je poslal skup-

ščini predsednik Zveze Miloš Štibler in bivši predsednik naše Nab. zadruga M. Punčuh. Predsednik se zatem zahvali vsem tovarišem, ki so tekom 15 let sodelovali na obstoju in razvoju zadruga in se spominja umrlih njenih članov, katerih spomin skupščina počasti s trikratnim „Slava!“

Dnevnega reda 2. točka.

Debata o poročilu upravnega in nadzornega odbora je bila vse-skozi mirna in stvarna. Ker so njeni zaključki razvidni deloma iz sprejetih predlogov in ker bodo delegati članstvu, kolikor ni bilo navzoče na skupščini, o njej poročali, navajamo na tem mestu samo, da sta bili poročili obeh odobrov z odobravanjem sprejeti.

Pred obravnavo 3. točke dnevnega reda je imel zastopnik Zveze g. Drenovec na skupščino nagovor, ki ga objavljamo posebej.

Dnevnega reda 3. točka.

Sprejet je bil soglasno predlog nadz. odbora o odobritvi račun-skega zaključka za l. 1936, predlog o razdelitvi čistega prebitka (30% v rez. fond, 10% v penz. fond, 30% za splošne kulturne in humani-tarne namene, 30% za razne gospodarske in ostale namene v korist članstva), nakar je bila prav tako soglasno sprejeta razrešnica čla-nom upravnega in nadzornega odbora.

Dnevnega reda 4. točka.

Z veliko večino glasov je bil sprejet predlog, da sme upravni odbor zadolžiti zadrugo z Din 1.500 na vsakega člana.

Dnevnega reda 5. točka.

Predlogi članov in delegatov.

Skupščina je sprejela sledeče predloge članov oz. delegatov:

1. Med letom se skliče izredna skupščina, ki bo obravnavala pra-vilnik o volitvah delegatov.

2. V Celju se ne ustanovi prodajalna, dokler se ne pokažejo uspehi nove združne prodajalne na Jesenicah.

3. Odobri se nastavitve upravnika za združno centralo v Ljubljani.

4. Povračilo se izplača v gotovini le onim članom, ki na dan iz-plaćila tega povračila do zadruga nimajo nikakih plačilnih ob-veznosti.

5. Obvestila o pripadajočih povračilih se morajo sestavljati bolj točno; sedanja so pomanjkljiva in nepregledna (kot nasvet upr. odboru).

6. Kot gotovinski nakupi se smatrajo oni, ki jih člani v Ljubljani in Mariboru (ter po otvoritvi nove prodajalne na Jesenicah) poravnajo v roku 5 dni po izstavitvi računa; člani na progi pa v roku 5 dni po prejemu blaga in nakazilu zneska po pošti.

7. Cene najnujnejšim predmetom naj zadruga nastavi tako, da ne bodo višje od cen v privatni trgovini (kot nasvet upr. odboru).

8. Isto velja še posebej glede manufakture. Upravni odbor bo skrbel, da se bodo nakupi s strani zadruge izvrševali kar najbolj povoljno.

9. Uprav. odboru se nalaga, da pravočasno zasigura nove lokale za prodajalno v Mariboru, ker poteče v 3 letih pogodba z lastnikom hiše na Aleksandrovi cesti, kjer ima zadruga sedaj najete lokale.

10. V Mariboru se ustanovi gospodinjstva šola kot obstoja že v Ljubljani; vendar s pridržkom, da se bo sama vzdrževala.

11. Dajanje podpor članom se ukine; mesto tega se bo vsako leto določil primeren znesek za brezplačno letovanje otrok najpo-
trebnejših članov zadruge v Gozdu-Martuljaku. Le v izjemnih pri-
merih se bodo podpore v sporazumu z delegati še podeljevale.

Predlogi upravnega odbora.

Nadalje so bili sprejeti sledeči predlogi upravnega odbora:

12. Upravni odbor sme sklepati kupoprodaje nepremičnin in izvrševati adaptacije tudi preko zneska Din 100.000.—.

13. Ako član v roku 3 let od dneva, ki ga zadruga objavi kot začetni dan izplačila, ne dvigne nabrane štednje (povračila), zapade ta štednja (povračilo) v korist rez. fonda zadruge.

14. Pri kreditnih nakupih manufakture se dovoljuje članom odplačilo v 6 obrokih; izjemoma se odplačilo lahko raztegne na 10 obrokov. Članu, ki dovoljene obroke prekorači, zadruga zaračuna 6% obresti — izvzemši izredne, uvaževanja potrebne prilike (bolezen, nezgoda itd.). Pri tem se upravni odbor pooblašča, da upošteva pri upokojencih čas, ko le-ti ne dobijo pravočasno pokojnine, pri delavcih pa čas, ko so na tako zvanem brezplačnem dopustu.

15. Da se zvišajo gotovinski nakupi in s tem obtok denarja, se prizna gotovinskim nakupom 2% višja štednja (povračilo).

16. Skupščina upravni odbor pooblašča, da sme investirati v Mladinski dom v Gozdu-Martuljku še Din 250.000.— Upravnemu odboru pa se nalaga dolžnost, da skuša ta znesek čimpreje pokriti s prispevki in podporami pri dobaviteljih, privatnikih in oblasteh.

17. Odobri se nov pravilnik o podelejevanju posmrtnin. (Pravilnik je objavljen na str. 158 te števil. „Zadrugarja“).

Dnevnega reda 6. točka.

Pri dopolnilnih volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor: Magajna Josip, Čerček Srečko in za Maribor Artič Franc (ponovno); v nadzorni odbor: inž. Finc Franjo, Furlan Josip (ponovno) in na mesto Škrjanca Korošec Blaž.

Namestniki za upravni odbor: Šinkovec Franc, Vozelj Karl, Koprivec Nande, za Maribor pa Muraus Lojze in Kovačič Anton, upokojenec. Za nadzorni odbor: Pavlič Miha, Mlakar Albin, Virant Anton in Vidovič Franc.

Po volitvah je bil osvojen še predlog, da upravni in nadzorni odbor še enkrat pregleda zadevo glede svoječasnega primanjkljaja v mesnici in pritegne k sodelovanju tovariša inž. Kuljiša in Müllerja Antona.

Dnevnega reda 7. točka.

Skupščina sprejme resolucijo tov. Milosta, v kateri se naproša Zveza, da nakloni naši zadrugi čim izdatnejšo podporo za dovršenje Mladinskega doma v Gozdu-Martuljku. Predstavnik Zveze g. Drenovec se k tej resoluciji izjavi, da bo v njej izraženo željo podprl in je prepričan, da bo Zveza za to hvalevredno in potrebno socialno akcijo storila vse, kar je v njeni moči.

Tov. Dvoržak pozove skupščino, da se ob 15 letnici zadruginega obstoja spomni še posebej tov. Čerčka, ki je bil eden prvih borcev pri njeni ustanovitvi in njenem delu. Skupščina izreče priznanje in čestitke tov. Čerčku. Po daljši debati je skupščina sklenila, da se odpiše dolg, ki ga imata pri zadrugi „Sloga“ in „Drava“.

Ob zaključku konstatira tov. predsednik, da je dnevni red izčrpan, zahvaljuje se vsem udeležencem, zastopnikom Zveze in direkcije in ostalih bratovskih zadrug, vsem tovarišem in delegatom in vsemu članstvu s pozivom na nadaljnje složno združeno delo. Izraža upanje, da bo pomenila današnja skupščina mejnik bratske sprave zadrugarjev in železničarjev.

Skupščina je končala svoje delo ob 12^h 55'.

Pozdrav Zveze

Predstavnik Zveze nab. zadrug v Beogradu kasacijski sodnik g. Drenovec Djordje je imel na zadnjo redno skupščino prisrčen nagovor, v katerem je razvijal sledeče misli:

Bratje zadrugarji!

Predvsem mi dovolite, da vam s strani uprave Zveze, ki jo imam čast danes ob vaši 15 letnici skupno s tov. inž. Kraljevićem zastopati,

prinašam iskrene pozdrave. Vesel sem, da preživim kratek čas v vaši sredini, da se razgledam po vaših prodajalnah, vaših domovih in ostalih zadruginih ustanovah in da skupno z vami uživam plodove vašega dela. Naša Zveza kot matica zadrug drž. uslužbencev budno spremlja delo in uspehe vsake zadruge, ker so to uspehi celokupnega našega združnega pokreta.

Zadružništvo v Sloveniji je kot najkrepkejše v naši jugoslovenski domovini dobilo še posebnega izraza v delu vaše zadruge, ki je v pogledu materialne podlage, lastnih sredstev kakor tudi po številu članstva najmočnejša organizacija te vrste.

Kar se tiče dela in uspehov vaše zadruge, ste imeli dovolj prilike, da jih preценite na dosedanjih svojih rednih skupščinah. Z ozirom na včerajšnjo delegatsko konferenco, ki se je odlikovala tako po svoji resnosti in temeljitosti v debati, v katero je posegal skoro sleherni delegat, kot po izčrpnih in jasnih odgovorih vašega predsednika tov. E. Klebla, pa se vam moram v svojem in v imenu Zveze še posebej zahvaliti in vam še posebej čestitati. To dejstvo daje polno garancijo, da bo vaša zadruga vedno in povsod hodila po pravih združnih potih.

Če iščemo razlogov vaših uspehov, lahko rečemo, da je iskati te razloge v zdravi združni demokraciji, ki odlikuje slovensko združništvo na splošno, vašo zadrugo pa še posebej. Vse lepe osobine, ki krasi slovensko združništvo, je Zveza vedno in odkrito priznavala, kar je dokazala med drugim tudi s tem, da si je izbirala že dolgo vrsto let za svojega predsednika list vaših gorà g. Miloša Štiblerja, ki mu je jugoslovansko združništvo drž. uslužbencev poverilo nalogo, da nosi združno zastavo ne samo preko vaših gorà in dolin, nego tudi po drugih krajih naše širne domovine, po Hrvatski, Šumadiji, Južni Srbiji, Črni gori, pa tudi izven mej naše države v bratsko združno Bolgarsko in še dalje po združnem svetu.

Ali ni samo v tem priznanje vašega združnega duha. Uprava Zveze je od 80 milijonov, ki jih je iz svojih sredstev vložila pri raznih kreditnih, nabavljalnih in drugih združnih ustanovah v državi, dala na razpolago preko 20 milijonov združništvu v dravski banovini in bo v tem pravcu postopala tudi v nadalje, kar vam kot član Zvezine uprave lahko svečano izjavljam.

V znak priznanja in zadoščenja vaši zadruzi in njeni upravi je Zveza tudi odredila svojo letošnjo redno letno skupščino v vašem mestu, v vaši beli Ljubljani. Zibelki združništva in vaši upravi je priznано zaupanje tudi s tem, ker je Zveza tej upravi poverila zgradbo svojega doma v Gozdu Martuljku, na kar še posebno opozarjam in dostavljam, da je Zveza z delom vaše uprave popolnoma zadovoljna. Zato prosim v svojem imenu, da tudi vi tej upravi poklo-

nite svoje zaupanje s tem, da jo ponovno izvolite in ji omogočite, da dovrši tudi svoj Mladinski dom.

Sedaj pa mi dovolite, da vsaj v najbežnejših obrisih očrtam delo Zveze in naše združno delo kot celote. Kot prvo poudarjam, da je minulo leto za naš pokret bilo eno najbolj plodnih. V toku l. 1936. je bilo osnovanih 39 novih zadrug, tako da je bilo v Zvezi včlanjenih 271 zadrug s preko 141.000 članov. V prvih mesecih letošnjega leta je bilo ustanovljenih še 9 novih zadrug in danes baš na dan vaše 15 letnice se ustanavljata 2 zadrugi v Aleksandrovcu in Rekovcu.

Značilno je, da je v prošlem letu bilo osnovanih 18 nabavljalnih zadrug, kar je najboljši dokaz, da so državni uslužbenci sprevideli potrebo te vrste zadrug. V vseh naših nabavljalnih zadrugah je bilo prodano robe za ca 220 milijonov dinarjev in so te zadruge zbrale preko 45 milijonov dinarjev lastnih sredstev. Kreditnih zadrug je bilo več (159) kot nabavljalnih; te zadruge so imele 54 milijonov dinarjev lastnih sredstev, 20 milijonov vlog in izdale 108 milijonov posojil. Kar se tiče Zveze, je le-ta v minulem letu imela pri svojih zadrugah za ca. 90 milijonov dinarjev dobroimetja.

Od novih poslov je potrebno zlasti podčrtati skupne nabavke, ki stalno napredujejo in so dosegle v zadnjem letu 57 milijonov, skupno z moko iz naših mlinov pa 72 milijonov. To pomenja, da so zadruge več kot eno tretjino svojih potrebščin naročevale preko Zveze.

Eno od najbolj uspešnih in najnovejših Zvezinih poslov je združno zavarovanje, ki beleži konec l. 1936. preko 3000 zavarovancev z zavarovalnim kapitalom od ca. 12 milijonov dinarjev. Ta akcija se vedno bolj širi, ker so mnoge zadruge pristopile h kolektivnemu zavarovanju.

Naposled moram omeniti Zvezino socialno akcijo, ki gre za tem, da državnim uslužbencem zasigura ceneno zdravljenje in okrevanje v združnih Zvezinih domovih in hotelih. Tako so bili kupljeni v Vrnjački banji trije krasni domovi, dalje hotel z vilo v Starem Kaštelu. Nov dom se gradi v Ulcinju in pa kakor vam je znano, v Gozdu-Martuljku.

Smatram za potrebno, da vas seznanim še z materialno močjo, katero predstavlja naš pokret. Danes razpolagajo vse naše zadruge z 280 milijoni dinarjev lastnih sredstev. To je znatna sila, ki jo spopolnjujejo tudi uspehi na ideološkem polju. Vse to nam daje garancijo, da bo naš pokret tudi v bodoče z uspehom vršil svojo nalogo in pripomogel k zboljšanju materialnih prilik državnih uslužbencev v naši državi.

Vsi ti uspehi so rezultat skupnih naporov nas vseh, rezultat vzajemnega dela, ki ga je v znatni meri krepila baš vaša zadruga,

Ko proslavljamo danes 15 letnico vašega dela, smo z njegovimi uspehi lahko vsi zadovoljni.

Čestitajoč vam še enkrat k tej proslavi, želim, da vztrajate v svojem delu v korist sebi, združenemu pokretu in v korist celokupnega našega naroda.

Dr. Palazov, Sofija:

Poklon delu ljubljanskih zadrugarjev

Potoval sem mimo Ljubljane in sem bil vzhičen nad njeno lepoto. Predstavo o tem mestu sem dobil za časa balkanske vojne proti Turkom od prostovoljca zdravnika dr. Šabca. Bil sem globoko ganjen spričo njegove ljubezni, s katero je negoval ranjene bolgarske vojake. Požrtvovalnost Ljubljančana dr. Šabca mi je naložila dolžnost, da sem poslal članek časopisu „Slovenec“, v katerem sem pozdravil in počastil njegovo človečansko delo. Ta članek je dal povod mnogim pismom meni nepoznanih Slovencev, v katerih tožijo in izražajo nevoljo nad svojim robstvom. Njihova tuga me je zelo dirnila. Na sestankih z ljubljanskimi zadrugarji na raznih mednarodnih kongresih sem imel priliko, da sem se z njimi spoznal in se z mnogimi spoprijateljil.

Vsi ti stiki in vtisi iz Ljubljane in Slovenije sploh so bili vzrok, da sem nestrpno pričakoval onega dne, ko smo se skupno z drugimi bolgarskimi zadrugarji odločili, da obiščemo Ljubljano, to romantično mesto z njegovo krasno okolico.

Bili smo gosti Ljubljane skoro tri dni, in en dan smo posvetili, da si ogledamo njeno okolico. Nikoli ne bom pozabil teh dni, ki so bili za mene in moje tovariše užitek, ne samo zaradi lepote mesta, ki privlačuje tisoče izletnikov celega sveta, ne samo radi toplega, bratskega čustvovanja, s katerim smo bili obdani ves čas, temveč predvsem zato, ker smo videli tam tako veliko in tako solidno zgrajenih in razvitih zadrug, radi česar priznavajo jugoslovenski zadrugarski voditelji Ljubljanici prvenstvo na združnem polju v Jugoslaviji. Tako smo se seznanili z združnim delom v tej deželi, videli njegove pozitivne vrednosti in se istočasno ponovno prepričali, koliko možnosti ima združništvo in kako velike so njegove naloge in koliko koristi pomeni za vas in mesto.

Na prvem mestu stojijo, razume se, one združne organizacije, ki imajo za seboj mnogo desetletij organizacije, katerih začetek se krije z aktivnim udejstvovanjem Schulze-Delitzscha in Reifeisena. Vsakdo bi mogel soditi o njih in o njihovi zgodovini in njihove principe in osnove odobravati ali ne, vendar pa vsi enodušno priznavajo,

da so te zadruga igrale veliko vlogo v okrepitvi slovenske materialne neodvisnosti, nacionalne sile in zavesti. Kolonizatornemu pritisku močnega organiziranega nemštva so postavili Slovenci nasproti svoje zadruga.

Spoznavši korist in silo zadrug v času težkih dni robstva, so se jih po osvobojenju oklenili s še večjo ljubeznijo. V novih razmerah je zadrugam pripadla važna naloga, da so pripomogle k organizirani zgraditvi nove države. In res, po svetovni vojni vidimo silen razmah zadrug, ki so postale meso in kri širokih ljudskih slojev. Nikjer drugje v Jugoslaviji nismo videli, da bi v tako veliki meri, tako meščani kakor kmetje, iskali dviga svojega blagostanja s pomočjo zadrug kot v Sloveniji.

Dolžan sem bolgarskim zadrugarjem, da jih seznanim s stanjem in razvitkom jugoslovenskih zadrug. Te dolžnosti še nisem izpolnil, delam pa že na detajlnih proučevanjih. Pri tem prihajam vedno bolj do prepričanja, da zavzemajo slovenske zadruga v Jugoslaviji prvo mesto.

Eden od biserov slovenskega združništva je „Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani“. Ta zadruga je dovršila letos 15 let svojega obstoja in bo praznovala ta jubilej istočasno s kongresom „Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev“, ki se bo vršil koncem meseca junija v Ljubljani.

Priznati moram, da nisem imel nikake predstave o zadrugah „Saveza nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev“, ko sem odhajal na povabilo tega Saveza v Jugoslavijo. Ko sem se poglobil v njihovo življenje, sem razumel, da je tu v resnici ogromno delo. Posebno silen vtis so napravile name zadruga železničarjev.

Priznati moram tudi, da sem se šele tedaj prepričal, kako veliko vlogo igra ta zadruga v svoji sredini, ko sem videl vse na lastne oči v Ljubljani.

Da so te organizacije v resnici ozko povezane z življenjem železničarjev, se vidi na razvoju ljubljanske zadruga. Evo nekoliko podatkov o njeni bilanci in življenju!*

Bil sem nekoliko ur v centralni prodajalnici „Nabavljalne zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani“. To, kar sem videl tam, ko so železničarji dvignili svoje plače, priznam, da nisem videl nikjer. Samo belgijske nabavljalne zadruga so uspele, da tako člane priklenejo nase.

Skušal sem si pojasniti vzroke uspeha te zadruga. Mogli bi jih iskati v narodnem bistvu Slovencev, mogli bi jih iskati v zgodovin-

* Teh podatkov ne navajamo, ker so razvidni v naši bilanci in poročilu. — Op. uredništva.

skem razvoju naroda, toda po mojem mišljenju ni najmanjši izmed njih dejstvo, da je „Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani“ imela in ima še vrle in sposobne voditelje. Imenu ne bom navajal, dasi bi jih lahko mnogo navedel. Sreča je za združništvo v Ljubljani, kolikor se tiče voditeljev, da jih ima mnogo in res sposobnih.

Dovoljujem si ob priliki 15. letnega jubileja „Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic v Ljubljani“. da pošljem zadrugi in njenim voditeljem prizrčen bratski pozdrav z željo, da bi želi v prihodnjem letu še večje uspehe v dobro zadrugam in v blagostanje vsega slovenskega naroda.

P. L.:

Svetovna gospodarska konferenca

Nedavno smo čitali, da sta francoska in angleška vlada pooblastili priznanega strokovnjaka na področju svetovnega gospodarstva in belgijskega min. predsednika Van Zeelanda, da prouči možnosti za obnovo svetovne gospodarske izmenjave ter da pripravi pogoje za sklicanje svetovno-gospodarske konference. V tem pooblastilu sta mu navedeni vladi dali tudi smernico, da skuša najti pogoje za odpravo carinskih mej in odstranitev kontingentalnega sistema. Kasneje je bila objavljena vest, da je tudi Amerika pripravljena za sodelovanje in da je tudi Nemčija dala po svojih vodilnih osebah zagotovila, da se bo priključila delu za gospodarsko pomiritev sveta.

V dobi, ko dnevno čitamo le obširna poročila o ogromnih svotah, ki jih posamezne države izdajajo za oboroževanje, in ko so v ospredju vedno bolj le vprašanja političnih zvez in vojaških paktov, je ta vest tem bolj razveseljiva. Morda lahko upamo, da so se odločilni faktorji naposled le zavedli, da morajo pristopiti tudi h gospodarskemu sodelovanju med državami in zopet urediti svetovno trgovino, ki je danes spričo neštetihi političnih vzrokov zaprta v preozke meje. Opažamo, da zapira nezaupanje, ki vlada v svetu in med narodi, gospodarskemu razmahu pot v tujino, preprečuje razvoj svetovne trgovine ter ustvarja zmotno prepričanje in stremljenje, da se narodi gospodarsko popolnoma osamosvoje. Tako stremljenje podpirajo danes v Evropi tudi avtoritativni režimi, ki hočejo na prvi strani politično prevladati, na drugi pa postati gospodarsko popolnoma neodvisni od svojih sosedov. Kakor pa je gotovo, da zemlja ne rodi povsod enakih sadov, ne daje enakih rud in surovin v enaki količini, tako gotovo ne more ne tehnika ne ves človeški napor izgladiti te prirodne raznolikosti in zadostiti vsem potrebam posameznih narodnih gospodarstev.

Nezaupanje med narodi ustvarja tudi tekmovanje v oboroževanju. Ogromni krediti, ki bi bili nujno potrebni za poživitev gospodarstev, gredo za orožje. Vojna industrija dela s strašno brzino in producira še več kot pred svetovno vojno. Vprašamo se, zakaj to in tako, ali se svet še ni streznil ob milijonih žrtev svetovne vojne in ali še ni spoznal prave poti? Izgleda res, da trpi svet celo povojno dobo duševno krizo, iz katere še danes prav ne more. Zavedati bi se morali, da bo vrnilo svetu mir le zaupanje, iskreno sodelovanje in gospodarska obnova medsebojnih stikov. Primarno življensko vprašanje narodov, namreč ugoditev gospodarskim potrebam, pocenitev življenskih potrebščin, primerna in pravična razdelitev surovin ter poživitev gospodarskih panog, ki jim v posameznih državah daje narava prednost, je danes na žalost podrejeno raznim političnim zahtevam. Zato nas vest, da se države le zanimajo tudi za gospodarsko obnovo med narodi, potrjuje v prepričanju, da brez tega ne more priti rešitev težke gospodarske krize, ki že več let pretresa ves svet.

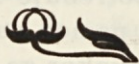
Na dlani so primeri v Evropi, ko so se posamezne države skušale politično povzpeti, stoječ na stališču novih političnih doktrin, ki jih proglašajo za edino zveličavne, pa so morale kloniti ob gospodarskih potrebah in življenjskem vprašanju narodov. Ponovno so morali njih predstavniki v tujino, da zasigurajo narodu življenje in prospeh; bodisi s pridobivanjem kreditov ali surovin, bodisi s pridobivanjem naročil za svojo produkcijo. Zopet dovolj prepričevalno, da je gospodarska stran prvo vprašanje, ki ga je treba rešiti med narodi in državami, da se povrne svetu mir in zaupanje.

Značilno obeležje stremljenja držav, da se gospodarsko popolnoma osamosvoje, predstavljajo danes carinske meje in sistem kontingenta. Deloma iz fiskalnega stališča, deloma pa zato, da bi pospeševale domačo produkcijo, so države uvedle visoko carino na uvoženo blago, posameznim artiklom pa določile tudi kontingent za uvoz. Na drugi strani pa skušajo zopet izvoz domačih produktov pospeševati z visokimi izvoznimi premijami in drugimi finančnimi ugodnostmi. Takoj moramo uvideti, da tako ravnanje ne more biti v korist izmenjavi blaga, zlasti ne, ker je prizadevanje vseh držav enako, namreč, čim več izvoziti in čim manj uvoziti. Res je, da radi današnjega mednarodnega prometa in neznosnih diviznih predpisov skušajo države na ta način obdržati aktivno trgovinsko bilanco in dotok deviz, vendar se moramo zavedati, da je to le posledica že v jedru pogrešenega stremljenja popolne gospodarske osamosvojitve. Kar je naravno nemožno, je tudi nesmiselno hoteti, dasi ni odrekati carinam često vsaj trenutno blagodejnega vpliva za državne finance in za razvoj izvestnih gospodarskih panog. Danes pa je carinski zid med drža-

vami tako močan, da gospodarski razvoj bolj zavira kot pospešuje. Ljudje morajo kupovati nujne življenjske potrebščine visoko nad produkcijskimi stroški ali pa se jim morajo ob pomanjkanju sredstev odreči. Ravno tako tudi uvozni kontingenti zavirajo naravni razvoj gospodarstva. Največkrat že narava sama daje državam možnost, da se posamezna gospodarska panoga posebno razvije in producira z razmeroma malo stroški ogromne dobrine za izvoz, vendar kljub temu ne more s svojim blagom na svetovni trg. To so nezdravi pojavi, ki jih je treba ako že ne v celoti odpraviti, pa vsaj korenito popraviti in medsebojno urediti.

Seveda pa se take korenite reforme v tej smeri ne morejo uspešno započeti, preden se ne rešijo še druga enako bistvena vprašanja. Ako odpadejo carine in kontingenti recimo takoj in popolnoma, je jasno, da so uničene v vsaki državi izvestne panoge gospodarstva, ker na primer pospešuje isto panogo gospodarstva v drugi državi že narava tako, da se v tej drugi državi pridobivajo dobrine z mnogo manjšimi produkcijskimi stroški kot pa v prvi državi. Po desetletjih strem-ljeja in intenzivnega delovanja za gospodarsko osamosvojitve so se tudi v vsaki državi že skoraj vse posamezne gospodarske panoge tako razvile, da bi nenadna odprava carin res pomenila katastrofo za cele sloje naroda. Zato je treba rešiti pred tem temeljnim vprašanjem odprave carin še mnogo drugih bistvenih elementov, treba je pristopiti k postopni racionalizaciji svetovnega gospodarstva in tako ustvariti osnovo za mir med narodi.

Vsak poskus v tem pravcu je treba pozdraviti. Ni sicer pričakovati, da bi se vprašanje odprave carin in kontingentov hitro uresničilo. Politične prilike v svetu nosijo še mnogo smodnikovega prahu, vse je še polno nezaupanja, vendar lahko pričakujemo, da bo življenje samo uravnalo edino pravilno pot. Tako stremljenje in pobudo za gospodarsko ureditev in pomiritev sveta pa je treba vsestransko podpirati. Gotovo obstoja resna volja za rešitev tega vprašanja in zato lahko upamo, da se bo svet končno le rešil duševne depresije, ki ga danes tlači in da bodo prestala tekmovanja v oboroževanju takoj, čim bo to vprašanje zadovoljivo rešeno. Van Zeeland je priznan strokovnjak za mednarodna gospodarska vprašanja in njegovo ime jamči, da bo ob sodelovanju in primernem razumevanju ostalhi držav našel primerno bazo za rešitev in vzpostavitev svetovnega gospodarstva. Upamo vsaj, da bo pokazal pot, po kateri je treba hoditi, in četudi trenutno ne bi uspel, bodo njegovi nauki smer za kasnejšo in dokončno ureditev svetovnega gospodarstva.

ŽENA IN DOM

Kako oblečemo fantka poleti?

Kakor bluze lepe srajčke za nje za vse poletje! Pod takimi srajčkami mora otrok vedno nositi še majico brez rokavov, da mu pobere pot in prepreči, da se tako naglo ne pomečka. Ovratniki morajo biti tako napravljeni, da se lahko zavihajo nazaj. Pri majhnih fantkih je bluza lahko napravljena na elastiko v pasu, pri večjih dečkih na usnjen pas ali pas iz enakega blaga kakor so hlačke, da drži srajčko na mestu v hlačah.

Za take bluze jemljemo cefir, ribs ali kako drugo primerno blago. Bluze so lepe bele, modre, zelene ali drap v eni barvi. Močno črtasto blago je že bolj športno. Za boljše bluze ali srajčke imamo lahko tudi svilo. Seveda mora k taki srajčki imeti deček tudi primerno fine hlačke.

Za majhne fantke so tako zvane tajfun hlačke najbolj primerne. V domači trgovini se dobe že napravljene ali pa se dobi blago, ako ima kdo raje, da se otroku napravijo hlačke po meri. Tam imajo tudi še neko drugo vrsto blaga za dečje hlačke, nekako črtasto žametasto, ki je zelo lepo in močno. Ime tega blaga mi ni ostalo v glavi.

Otroške oblekce za sončenje in igranje

Ko posije prvo vroče sonce, je že treba pomisliti, da se izrabijo posebno prvi pomladanski sončni žarki, ki vsebujejo dosti ultravioletnih žarkov, pod vplivom katerih se v človeškem organizmu tvorijo vitamini. Sončni žarki, kakor je bilo že večkrat omenjeno, so koristni samo tedaj, če padajo na golo kožo. Dolžnost staršev je poskrbeti, da otroci dobe čim največ sonca. Sonce je najcenejše zdravilo. Otrok mora biti v poletnem času tako oblečen, da bo sonce našlo dovolj prostora na njegovem telescu, kamor bo lahko sijalo. Majhni otroci naj imajo na sebi samo kratke hlačke z naramnicami. Pri nekoliko večjih prihaja v poštev še mali modrček, ki pa sme pokriti samo majhen sprednji del prsi.

Takele hlačke za sončenje se lahko napravijo iz premajhnih otročjih oblek, ako so še dovolj trpežne. Ker so hlačke edini komad, ki ga ima otrok na sebi, zato tudi precej trpe in če staro blago ni prav močno, se niti ne splača delati jih. Blago za nove hlačke stane zelo malo. Saj se za take hlačke potrebuje komaj par pedi blaga.

Kretonasto blago je za ta namen najbolj primerno. Močno in živahno vzorčasto je. Prav tako, kakor ga ima otrok rad. Razen kretona

imamo lahko tudi cefir, ki je sicer tudi zelo močno blago, a vzorci niso tako veseli. Pere pa se dobro oboje. Vsake hlačke naj imajo spredaj črez obe poli podolgast žep. Česa je otrok bolj vesel kakor žepa, pa četudi nabira vanj samo pesek in kamenčke!

Kretonasto blago uporabljamo tudi za zavese, posteljna preginjala ali zavese pri policah, ki jih imamo po sobah. Na vzorce kretona so me v domači trgovini posebej opozorili. Bili so pravkar prejeli nove vzorce, pa so jih nekako bahato razkazovali.

Kuhinjske mize in police

Lesene ali s povoščenim platnom pogrnjene kuhinjske mize so zelo nepraktične. Lesena plošča mize je neprestano mokra, kadar delamo, na njej so vedno madeži od te ali od druge jedi. Če jo hočemo imeti res čisto, jo moramo poribati s krtačo, milom in vročo vodo. Če opravimo to delo vsak dan, nam vzame dosti časa. Če jo pa poribamo samo vsako soboto, potem pa mize med tednom skoro nikdar nimamo čiste. Voščeno platno na mizah v kuhinji, na katerih se pripravlja jed, pa še posebno ni priporočljivo. Platno ne prenese hude vročine in se hitro pokvari, če postavimo nanj posodo, ki je še vroča od štedilnika. Prava kuhinjska miza mora biti pokrita s pločevino. Pločevina je zelo poceni. Vsak količkaj spreten družinski gospodar jo lahko pritrdi na mizo sam. Najprvo se napravijo v pločevino majhne luknjice in v te zabijejo primerni žeblički. Ob straneh se pločevina obije z ozkimi ploščatimi palčicami. Na ta način je tudi vloženo v mize povoščeno platno. Pločevinasta miza ima vse prednosti in nobenga nedostaka. Čisti se sproti z vlažno krpo in suha je takoj. Razen tega je taka miza še hladna, kar je posebno poleti dobro radi živil, ki jih polagamo nanjo. Seveda velja to samo za tiste mize, ki ne prihajajo v poštev za serviranje hrane.

Nasprotno pa je priporočljivo pokrivati s povoščenim platnom kuhinjske police. Papir se hitro umaže in če hočemo imeti police čiste, moramo papir neprestano menjavati. Papir tudi stane denar in to večno pospravljanje polic tudi ni prav prijetno delo. Polico je treba vsakokrat popolnoma izprazniti, česar pri platnu ni potreba. Z mehko krpo, namočeno v topli milnici, platno samo obrišemo in in stvari takoj lahko pomaknemo zopet na prejšnje mesto. To delo se da opraviti kar sproti, kadar opazimo da niso police čiste. Belo platno je za police najbolj primerno; na policah bo trajalo celo večnost. Že v par mesecih je izplačano, če računamo papir, ki smo ga morali preje kupovati.

Voščeno platno se dobi v združni trgovini v različnih širinah in vzorcih. Širina platna je 80, 100, 115 in 138 cm. Cene platnu so: 30'—, 36'—, 42'—, 48'—. Din. Na podlagi teh mer in cen je vsaki gospodinji lahko izračunati, koliko jo bo stalo platno, če se odloči pokriti z njim svoje police.

L. Megličeva.

K U H I N J A

Irska nacionalna jed

Glavna prehrana irskega naroda je ista kakor naša: krompir. Tudi pri njih ni hiše, ne dneva, da bi ne bil krompir na mizi. Pri ubožnih ljudeh tudi prav nič drugega. Posebnost njihove prehrane je le v načinu, kako si jo pripravijo. Irski stew (izg. stu), pripravljen iz krompirja in koštrunovega mesa, je svetovno znan. Na restavracijskih jedilnih listih stoji v prvi vrsti kakor naša „goveja župca“. Tujci si tam najprvo naroče to jed.

Navadni irski stew:

$\frac{1}{2}$ kg koštrunovega vratu, 1 kg krompirja, $\frac{1}{4}$ kg mlade bele čebule, malo gob, soli in popra.

Meso zrežemo na male koščke. Krompir in čebulo olupimo in tudi zrežemo. V kozico položimo najprvo plast mesa, nato plast krompirja in plast čebule. Posolimo in popopravimo in zopet ponovimo: meso, krompir in čebulo, gobe, sol in poper. V kozico nalijemo toliko vode, da ne moremo trditi, da je vse pod vodo, čez kozico položimo oljnat papir, ki jo hermetično zapre, nato pokrivalko in par polenčkov drv, da jo para ne dvigne. To kuhamo poldruge uro in serviramo.

Irski meščanski stew:

En kg telečjih prsi zrežemo na majhne koščke in jih zarumenimo v vreli masti. Hitro dodamo nekaj ne predrobno zrezane čebule, malo pocvremo, dodamo dišave, košček limonove lupinice ter soli in popra po okusu. Vse to pokrijemo z vrelo vodo, toda ne popolnoma in pustimo pokrito na malem ognju vreti pol ure. Po preteku pol ure položimo na meso plast po dolgem zrezanega mladega korenja, plast mlade sladke repce in nekoliko sladkega graha. Zopet malo osolimo, pokrijemo z oljnatim papirjem, pokrijemo, obtežimo in kuhamo ponovnih 30 minut na majhnem ognju. Serviramo z novim krompirjem, ki smo ga skuhali posebej.

Irski inozemski stew:

V kozici razbelimo mast, lahko opražimo precej čebule, dodamo meso in takoj pokrijemo in dušimo nekaj časa. Nato dodamo dišave, košček limonove lupinice in prav malo moke ter zalijemo. Preko mesa položimo plast krompirja, plast svežega korenja, plast zrezane sladke paprike, graha, potresemo s soljo, poprom in peteršiljem ter zopet ponovimo: krompir, korenje i. t. d., dokler ne porabimo pripravljene zelenjave, skopo prilijemo z vrelo vodo, pokrijemo z oljnatim papirjem in pokrivalko ter obtežimo s polenčki drv ter dušimo dobre pol ure.

Če je jed v kozici pokrita do vrha z vodo, potem se kuha, kar vzame dosti časa in jedi okus. Dušena zelenjava je pripravljena v dobrih dvajsetih minutah

in je obdržala v sebi več hranilnih snovi, ker se niso uničile z dolгим kuhanjem in se niso odstranile s preobilico vode, v kateri so se kuhale.

S tako pripravljeno jedjo ima družina na mizi: juho, meso in vse zelenjave, ki jih telo potrebuje. K tej skledi je potrebno servirati še močnato jed. Pripraviti irski stew je posebno priporočljivo za tiste dni, ko ima gospodinja veliko opravka z drugimi hišnimi deli in nima časa se sukati dosti okrog štedilnika. V zimskem času prihaja rumena koleraba tu zelo v poštev.

L. Megličeva.

GOSPODARSTVO

Fizol — važen pridelek

Fizol pridelujemo največ po vrtovih ali pa po njivah kot vmesni pridelek med krompirjem ali koruzo. Pridelovanje fižola se vedno izplača, če je količ kaj ugodna letina.

Nikdar ne smemo saditi fižola prezgodaj, ker je zelo občutljiv proti mrazu. Počakati moramo, da se zemlja dovolj osuši in ogreje. Prezgodnja saditev bi prav nič ne koristila, ker bi seme vsled prenizke temperature sploh ne kalilo in bi v zemlji segnilo.

Kar se tiče zemljišča, prija fižolu lahka, pa tudi srednje težka dobro zrahljana zemlja, ki se hitro ogreje. Glede uvrstive v gospodarski kolobar fižol ni izbirčen; prav lahko sledi vsakemu njivskemu pridelku.

Fizol spada med rastline metuljnice, ki imajo to lastnost, da dušik zajemljejo same iz zraka in ga s svojimi koreninami vežejo. Na gomljih teh rastlin živijo bakterije, ki se hranijo z rastlinskim sokom in presnavljajo dušik, katerega prejema jo iz zraka in ki je kot tak za vse ostale rastline, neuporabljiv, v vezano obliko, ki služi nato ustvarjanju beljakovine. V tej vezani obliki je potem sposoben za rastlinsko prehrano. Metuljnicam ne smemo zato nikdar močno gnojiti z dušičnimi gnojili in s hlevskim gnojem, ker vsebuje hlevski gnoj istotako mnogo dušika. Ako fižolu močno gnojimo s hlevskim gnojem, zelo bujno raste, kar povzroča pozno zorenje. Kot vse ostale stročnice, vsebuje tudi fižol velike količine beljakovin. Z raznimi raziskovanji je dognano, da obogatujejo metuljnice v znatni meri zemljo z dušikom; na 1 ha približno 100—200 kg dušika.

Na manjših površinah sadimo fižol v jamice, na večjih pa v vrste. Zrnje naj bo pokrito z zemljo vsaj do 2 cm.

Pri težji zemlji je bolj priporočljiva saditev v jamice kakor pa v vrste. Ako sadimo v taki zemlji fižol na večji površini, povlečemo s črtalom po dolgem in počez vrste, ki so 50—60 cm oddaljene in tam, kjer se križajo, napravimo jamice in posadimo vanje fižol. Črtalo so lesene, v ta namen pripravljene grablje. Pri tem pa je treba seveda

pripomniti, da je mogoč ta postopek le na onih njivah, kjer gojimo samo fižol in nobene druge rastline.

Pridelek fižola je lahko dvojen, in to zelen v stročju ali pa dozorel v zrnju. Gledati moramo vedno na to, da bomo sadili samo domače vrste fižola. Za naše kraje prihaja predvsem v poštev rdeči ribničan, nadalje prepeličar ali koks in pa rdeče pisani mandalon. Navedene tri vrste so najbolj priporočljive. Zlasti ribničan daje zelo lepa in debela zrna ter dobre pridelke.

Za seme moramo odbrati samo najboljše blago; v prvi vrsti moramo gledati na enotnost in vzeti semena enake barve, velikosti in oblike. Ako smo opazili, da je začel pridelek v zadnjem času iz kateregakoli vzroka padati, moramo seme zamenjati z boljšim semen-skim blagom. Večkrat se prevrže seme vsled medsebojnega križanja raznih vrst. Zato moramo paziti, ako sadimo več vrst fižola, da so vse te vrste ena od druge dovolj oddaljene, da se ne morejo medsebojno oploditi. V času, ko fižol cvete, prenaša namreč veter in razne žuželke prah iz ene vrst ena drugo, vsled česar nastane križanje.

Fižolu moramo v prvi vrsti gnojiti s superfosfatom in kalijevo soljo; premočno gnojenje s hlevskim gnojem ni dobro. Superfosfat trosimo navadno že pred oranjem, lahko pa tudi pozneje na že pre-orano zemljo. Naša zemljišča so navadno zelo revna s fosforno kislino in vsled tega superfosfat zelo dobro deluje. Predvsem vpliva na boljši razvoj in na hitrejše zorenje zrna. Kalij pa vpliva na boljšo kakovost, trpežnost in večjo množino pridelka.

Pri nas pridelujemo fižol že itak na majhnih površinah. Zato bo popolnoma zadostovalo, če navedemo, koliko posameznih umetnih gnojil je potrebno za tako manjšo površino. Tako je potrebno za površino 1 ara (100 m²) približno:

25—3 kg superfosfata,

1—2 kg 40% kalijeve soli.

To so majhne količine in ne zahtevajo nobenih posebnih izdatkov. Če si že ne moremo nabaviti vseh gnojil, kupimo vsaj nekaj superfosfata, ker se vedno dobro obnese. Že zaradi poizkusa samega se to izplača.

Ko fižol raste, ga moramo pridno negovati s tem, da rahljamo zemljo in uničujemo plevel. Tam, kjer raste samo ena rastlina, dobi v zemlji dovolj hrane; če pa okrog nje bujno poganja plevel, tedaj se mora tudi ta preživljati z istimi redilnimi snovmi in posledica je, da naše poljske rastline vsled tega ne dobijo zadostne hrane. Prav tako odvzema plevel tudi zrak in svetlobo, vsled česar se rastline zadušijo.

Za časa rasti napadajo fižol razne bolezni, zelo pogosto se pojavlja rja, ki jo povzročajo posebne glivice. Da to bolezen prepre-

čimo, je priporočljivo, da namakamo fižolovo seme 1—2 uri pred saditvijo v 1% zmesi modre galice in apna; glivico, katera se nahaja šestokrat na semenu, s to zmesjo uničimo. Ako je napaden fižol za časa rasti od rje, je tudi dobro, da ga škropimo z 1% zmesjo modre galice in apna.

Ravno tako nevarna bolezen je pegavost fižolovega stročja. Ta bolezen se pojavlja na vseh vrstah fižola. Razen stročja napada tudi stebila in liste. Ko je stročje še mlado, opazimo na njem rjave lise. Ako se pojavi bolezen takrat, ko je strok še mlad, potem strok na dotičnem mestu popolnoma odmre in glivica napade tudi zrno. Nekatera okužena semena ohranijo svojo kaljivost še nadalje; iz takega semena pa se razvijejo rastline, ki včasih že jako zgodaj obolijo na stebalu.

Da preprečimo to bolezen, moramo vzeti za seme samo zdrav fižol, posebno pa moramo paziti da ga ne sadimo nikdar v mokro zemljo.

ČEBELARSTVO

X. R.:

Izenačevanje družin, odgajanje matic, točenje in druga opravila v juniju

Čebelarjev koledar v našem letošnjem združenem koledarju opisuje sicer narejanje umetnih rojev v juniju, vendar pa smatram za umestno, izpopolniti navedeni opis s še drugimi čebelarskimi opravili v juniju.

Radi stanovitnosti letošnjih 40 mučenikov, t. j. radi neprestanega deževja, je ostala zgodnja pomladanska paša na resju, vrbah, deloma tudi na češnjah neizkoriščena. Vkljub temu se pa družine še lahko popravijo na sadnem drevju, da dobimo močne panje za glavno pašo na akaciji, travnikih in lipi.

Rojenje se zavleče tudi v ta mesec in do kresa se nam rojev ni treba braniti, toda prava rojilna doba je navadno že minila. Rojenje po kresu je najbolje zabraniti, kar dosežemo bolj ali manj zanesljivo na več načinov: če odstranimo matico, ali jo zamenjamo z mlado, ali če razširimo prostor v plodišču s prestavljanjem, ali če odvezujemo 2—3 sate polnih zalege, ki jih dodamo slabši družini ali pa v medišče, odkoder vzamemo istotoliko praznih ali zrelih medenih satov, katere iztočimo, ali pa prestavimo panj v čebelnjaku na mesto kakega slabšiča, a tega na izpraznjeno mesto. Na vsak način pa moramo panj pregledati in odstraniti vse matičnjake. Če smo odstranili staro ma-

tico, pustimo le en matičnjak (najmlajši, toda paziti, da je res zaležen), iz katerega si osirotela družina hitro vzgoji mlado matico. Le na ta način zanesljivo zabranimo rojenje za to leto, vsi drugi načini so večinoma manj sigurni. Kaj pa s staro matico? Lahko jo porabimo, če ni prestara, za kako drugo osirotelo družino, ali pa napravimo rezervno družinico (prašilček). Izmenjavanje matic med poletjem je težavno, zato je bolje, da ta posel odložimo do jeseni.

Dobro je, da izenačimo sedaj družine s tem, da odvzamemo močnim družinam kak zaležen sat s čebelami ali brez njih ter ga dodamo slabšim družinam. Pri tem poslu pa ne smemo biti preveč dosledni, ker si nikakor ne moremo vzgojiti popolnoma enako močnih družin.

Komur se je zmanjšalo število družin, bo gledal, da si jih poveča, bodisi z naravnimi ali narejenimi roji. Za lovljenje rojev moramo že preje pripraviti vse potrebno, n. pr. pripraven zabojček ali pa prazen kranjič. Seveda tudi panj, kamor bomo roj zvečer pretresli. Novo vsajeni panj gradi satje hitro, posebno, če ga še malo podpremo s steklenico razredčenega medu, in sicer šele tedaj, ko vidimo, da že izdelava satje. Če bi ga pitali takoj po vsaditvi, bi se dobro nahranil ter utegnil celo odleteti. Roje delati smemo le ob dobri paši in ko čebele same nočejo rojiti. Ob slabi paši si z narejanjem rojev samo povečamo število slabičev. V letošnjem zadružnem koledarju je opisan način narejanja rojev s pomočjo več družin, kar je za začelnika dostikrat težko, ker nastane vkljub pazljivosti rado medsebojno klanje čebel. Temu se izognemo, če naredimo roj samo s pomočjo ene družine na sledeči način: močno živahni družini dodamo pet dobro zaleženih satov s pokrito zalego in en sat z mlado zalego, toda brez matice, ter jih s čebelami vred prestavimo v nov panj. Dodamo še 1 sat z vodo ter kak sat medu, če ga imamo, če ne pa prazen sat. Stare čebele seveda odlete v svoj stari panj, a mlade nastavijo kmalu matičnjake, katere čez 7—8 dni podremo, razen najlepšega (paziti, če je zaležen!). Panju, kateremu smo odvzeli sate, damo istotoliko praznih satov ali satnic. Lahko pa naredimo roj tudi obratno, da damo matico narejenemu roju, a stara družina naj si vzgoji novo matico. Seveda moramo narejene roje skrbno negovati, posebno, če preneha paša. Enako pazljivost moramo posvetiti tudi izrojencem in drugcem, t. j. panjem z mladimi, še neoprašenimi maticami. Pri teh panjih moramo ugotoviti, če je matica oprasena in če in kdaj je začela zalegati. Ako imamo srečo in vidimo matico, ki se vrača s prahe v panj, opazimo, da se za njo vleče dolga bela nitka. Po srečni vrnitvi oplojene matice s svatbenega poleta se panj umiri ter prične pridno delati. Vsako leto se pa redno izgubi nekoliko matic na prahi, čeprav razmeroma malo. Na vsak način moramo tekom tega meseca pregledati vse panje, kako je z maticami, ker je še vedno čas, da si osiroteli panji izpodrede novo, ki se še vedno lahko oprashi.

V racionalno čebelarstvo spada tudi odgajanje matic, ki jih rabimo za zamenjavo starih ali izgubljenih matic, ali pa za narejene roje, ki s tem mnogo pridobe na času, ker jim ni treba matic šele vzgajati. V to svrho predelimo AŽ panj po dolgem v dva dela. V te dele vstavimo po 1 sat z medom, po 1 sat z najlepšim matičnjakom ali zelo mlado zalego iz najboljše, najpridnejše in najmočnejše družine, nadalje še en sat z odprto zalego ter en sat s pelodom ali vodo ali pa prazen sat. Da bo ta narejeni rojček (prašilček) močnejši, je dobro, da mu dodamo iz istega panja, odkoder smo vzeli sate, gručo mladih čebel. Ko smo matico porabili, lahko porabimo sate s čebelami za ojačanje slabičev, ali pa združimo rojčke v eno ali več družin.

Ako Bog da, nastopi s koncem meseca veseli čas čebelarjeve „trgatve“ — točenje medu. Kdor ima v medišču kaj cvetličnega medu, naj ga pobere do kostanjeve paše, sicer mu ga kostanjevec zagreni. Pobere naj se le popolnoma goden med, ki je že večinoma pokrit, nepokrit pa šele 14 dni po paši. Seveda nas ne sme pri tem voditi lakomnost ali bahanje z veliko količino novega medu, da bi čebele oskubili prav do zadnje kapljice medu. Pri odvzemanju medenih satov ne smemo preveč kaditi, ker se čebele preveč vznemirijo. Bolje je čebele na satu malo pokropiti z vodo ter jih z udarcem po satu stresti v sipalnik, a na satu zaostale čebele pomesti z omelom ali še bolje z gosjim peresom. Najbolje se obnese begalnica, katero vstavimo zvečer v ločilno desko med medišče in plodišče, a drugi dan je medišče brez čebel in odvzemanje satov prav lahko in nemoteno. Pri ločenju samem treba paziti, da se satje ne potere. Spočetka vrtimo stroj počasi, hitreje šele tedaj, ko se sati malo iztočijo. Med moramo precediti skozi gosto sito, čez teden dni pa posneti vse pene ter ga nato shraniti na suhem prostoru. Razumljivo je, da mora biti posoda za med popolnoma čista.

Po travniški paši začne prevoz v kraje, kjer medita jelka ali smreka, t. j. v tuja pašišča. Čebelarji, kateri bodo vozili v Gorski Kotar, izkoristijo lahko obe paši, travniško in hojino skupaj, ker si obe ob ugodnem vremenu sledita, če ne medi hoja že med travniško pašo. Pri izbiri tujih pašišč je potrebno, preje se dogovoriti z domačimi, a ne čebele kar pripeljati, potem pa imeti sitnosti ali pa še nepotrebne stroške. — Če nikjer, tu je gotovo na mestu pregovor, da lepa beseda lepo mesto najde. —

V čebelnjaku in okoli njega vladaj red in čistota. Panje treba večkrat očistiti, a v čebelnjaku in okoli njega uničevati pajke in mravlje, posebno mravljišča, katere polivamo s kropom, petrolejem ali bencinom. — Staro črno satje treba zamenjati s satnicami. Na vodo v napajališču ne smemo pozabiti. — Ob dobri paši damo močnim družinam več satnic, da jih izdelajo; tako pridemo na ta način do večje zaloge izdelanega satja. Ne smemo pozabiti na vestno zapiso-

vanje vseh izprememb v panju kakor tudi vsega., kar smo pri posameznih pregledih opazili.

Pripomnim še, da je pri čebelarjenju s kranjiči seveda mnogo manj dela. Dočim imamo panje s premičnim satjem za izkoriščanje paše in pridobivanje sortiranega medu, nam služijo kranjiči za pridobivanje zgodnjih rojev. Zato naj ima vsak čebelnjak vsaj enega kranjiča.

PERUTNINARSTVO

F. J:

Katero pasmo kokoši naj gojimo?

Vprašanje boljšega in naprednejšega gojenja perutnine postaja za vsakega železničarja, ki ima priliko za to, važno, posebno še danes, ko se popravljajo cene jajc. Zato vsak, bodisi začetnik ali pa tudi že star gojitelj (rejec) perutnine razmišlja o pasmi, za katero naj se odloči, da bi se mu trud in delo izplačalo. Ako hoče priti do zaželjenega cilja, se mora vsekakor odločiti za gojitev kokoši, ki mu že z nesenjem jajc povrne stroške za delo, vzdrževanje in investicijo, a mu razen tega nudi dovoljno količino prvovrstnega mesa. Največjo gospodarsko korist dosežemo pa le tedaj, če gojimo kokoš, ki je pri nas popolnoma aklimatizirana in udomačena, odporna proti mrazu ter raznim kužnim boleznim, zadovoljna s srednjedobro hrano in primitivnejšim skloniščem.

Skoro vsakega začetnika, mnogokrat pa tudi starejše gojitelje perutnine zapelje lepa beseda razstavljalca ali pa velikost živali, ki jo je videl bodisi na kaki razstavi, ali pa tudi slikano v tovrstnih publikacijah, in ki jo vsak tak gojitelj hvali na vso moč. Marsikdo kupi za drag denar žival, ki mu v par letih tako propade — degenerira, da mu končno od nje preostane samo še ime pasme, a kokoš pa postane mnogo slabša od naše navadne podeželske mešanke. Kaj je vzrok temu? Vsak napreden rejec mora vedeti, da uvožena pasma, vzrejena v drugem podnebjju, pri nas ne more uspevati, zato propada. Gineva, ker ji ne prija podnebje, razen tega pa zahteva taka žival posebno paznjo in pa stalno importiranje novih živali za osveženje krvi. Vsega tega pa žel. uslužbenec, ki ga dovolj zaposli njegova težka in naporna služba, ne zmore. Nima časa niti nima toliko denarnih sredstev, da bi gojil perutnino za sport in zabavo. Do sedaj smo imeli kaj slabe skušnje s plimetkami in leghorni, v bližnji bodočnosti bomo doživeli podobno tudi z ostalimi angleškimi in ameriškimi pasmami, katerih gojenje je postalo pri nas v zadnjem času zelo — moderno.

Prihajamo do zaključka, da je za naše razmere najboljša naša domača štajerska kokoš — v mislih imam jarebičasto, belo, rjavo (pšenično), grahasto, s čopko in belih nog, katera je zelo dobra za nesenje jajc (150—240 letno), tehta 2—2½ kg, ima belo kožo, tanke kosti ter zelo sočno in fino meso. Ni izbirčna v hrani, je jako odporna proti mrazu in raznim kužnim boleznim. Poglavitno pa je, da je že skozi stoletja udomačena pri nas, in to ji daje prednost pred vsemi uvoženimi kokošmi tujih pasem. S strogim izbiranjem (selekcijo) se je dosegel rekord od 240 kom. jajc letno, pa pri tem kokoš ni izgubila niti na teži niti na kakovosti mesa.

Že stoletja je „štajerka“ poznana kot najboljša namizna kokoš in to že tedaj, ko še naši predniki niso poznali racionalnega gojenja perutnine niti jim niso še napravljali kokošnjakov, ampak so prenočevale leto in dan na drevju, vrhu tega so si morale poleti same iskati hrane, razne živilske odpadke in le tu pa tam dobivale malo zrnja kot priboljšek. Znano nam je iz izkušnje, da je dober okus mesa v najožji zvezi s pasmo. V tem je naša štajerska kokoš nedosegljiva. Čeprav skromna, ji vendar moramo dovoliti dovolj prostega gibanja in paše, svetel zračen kokošnjak, zdravo hrano in čistost. Če bi naši rejci izkazovali toliko pozornosti in nege naši štajerki kot jo izkazujejo drugim tujim pasmam, lahko trdim, da bi bila „štajerka“ vodilna pasma kokoši ne samo pri nas, ampak tudi v inozemstvu, kjer je bila zelo čislana že pred davnim časom.

Mnenja sem, da je za vsakega našega rejca odveč vprašanje, katero pasmo kokoši naj goji. Na dvorišča naših skromnih žel. domov spada samo ŠTAJERKA in naša Žel. spl. gospodarska zadruga naj bi za povzdigo kokošnjereje delila med svoje članstvo „štajerko“.

Z D R A V S T V O

Dr. A. Krisper:

O tobaku

Tobak je dvignil že mnogo prahu in dima ter povzročil že marsikak strasten prepir o tem, ali je škodljiv ali ne. Samo v eni točki so si tobakarji edini, in sicer, da se je kajenja zelo težko odvaditi in da so zelo redki, ki so se res trajno odvadili kajenja. Vzrok temu moramo iskati v čarobni moči, ki jo ima nikotin nad človekom, ki mu sicer na eni strani povzroča ugodje in veselje do dela, na drugi strani mu pa kvari zdravje. Nikotin se imenuje ona delujoča snov, ki se nahaja v tobaku in ki je zelo močen strup ter deluje silno hitro. Če držimo palčico, pomočeno v nikotin, pred kljun kake ptice, pade ta

po nekaj sekundah mrtva na tla. Za usmrnitev človeka zadostuje dve do tri stotine grama. Tobakovo listje vsebuje povprečno pol do dva, pa tudi do 13% nikotina. To se pravi, da vsebuje ena kila posušenega tobakovega listja 15 dkg nikotina. Čisti nikotin je brezbarvna tekočina, ki na zraku počasi porjavi. Razen nikotina se nahajajo v tobaku v manjših množinah še spojine, ki oddajajo strupeno prusko kislino in nikotinu slične spojine. Nekatere teh spojin še prekašajo nikotin po strupenosti. Do zastrupljenja z nikotinom pride zelo redkokdaj. Človek se sčasoma navadi nanj. Pri zmernem kajenju običajno ni drugih posledic kot vnetje žrela in s tem v zvezi pomanjkanje okusa. Pri prekomernem kajenju se pa pojavlja nerazpoloženje, razdraženost, motnje v prebavi, srčne motnje in pa posebne vrste slepota. Nikotin pospešuje tudi poapneje žil, povzroča povečanje krvnega pritiska in pa krč srčne žile, tako zvano angino pectoris. Nikotin je v prvi vrsti živčni strup ter vpliva na možgane in na podzavestno živčevje.

Nikotin nahajamo v navadnem virginijskem tobaku, dalje v tako zvanem kmečkem ali žvečilnem tobaku. Nikotinu slične snovi vsebuje tudi nagnoj (*citissus laburnum*). Slednjega so med vojno mnogo uporabljali namesto tobaka in imajo pri njem kadilci isto ugodje kot pri kajenju pravega tobaka.

RAZGLEDI

Janko Sotošek:

Železarstvo na Gorenjskem

(Početki Žebljarske zadruge v Kropi in Kamni gorici)

Konec.

Od štirih do ene	od štirih do ene
od štirih do ene	voda nam kolesa, mehove nam žene,
so zarje rumene,	nad nakli smo sklučeni;
so trate zelene,	vsi fantje, možje in dekleta in žene.

Do osmih od treh
žareči žebli, žebli v očeh...

Župančič: Žebljarska.

Tipičen ostanek iz časov stare železne obrti so vigenci. Vigenc je lesena, s škodljivimi krita koliba, stoječa ob umerjeno tekoči vodi, ki s pomočjo kolesa in vzvodov goni meh. Ta puha na „ješe“, to je na vse strani odprta okrogla ognjišča, kjer se belijo železne palice, iz katerih se na nakovalu izdelujejo razne vrste žebli.

Težko in naporno delo žebtljarjev je trajalo po 12 in 13 ur na dan. Posebno so bile revice matere, ki so morale zvečer po opravljenem kovaškem delu še šivati in prati in sploh vršiti gospodinjske posle. Ni čuda, da so izčrpane matere rodile šibke otroke, ki so ob nezadostni hrani in prezgodnjem delu slabo uspevali in so kovači le redko dosegli 50. leto.

Grenak je bil kruh žebtljarjev, toda še tega jim je primanjkovalo, ko je začelo v zadnjih desetletjih preteklega stoletja strojno izdelovanje žebtljev izpodrivati njihove izdelke. V skrajni bedi so nekateri kovači zapuščali svoj dom in odhajali za delom na Koroško, manj srečni pa so s svojimi družinami vred hodili prosjačit od vasi do vasi. Prebivalstvo se je začelo izseljevati iz poprej tako cvetočih krajev. Kropa je štela l. 1870. ca. 1400 ljudi, l. 1894. pa le še 894. Zaradi revščine je tudi padlo število rojstev.

Na razne načine so skušali Kroparji in njihovi prijatelji odpo- moči veliki bedi, ki je nastala v njihovem kraju zaradi pomanjkanja dela. Vsi poskusi pa so se izjalovili. Rešitev je prineslo šele veliko zadružno gibanje v 90 letih prejšnjega stoletja. L. 1893. je prišel v Kropo za župnika Franc Hoenigman, ki se je lotil težkega dela za ustanovitev žebtljarske zadruga. Njegovo prizadevanje sta vneta podpirala deželni poslanec gorenjskih mest in trgov in tajnik trgovske zbornice Ivan Murnik in kroparski rojak dr. Viktor Supan, od- vetnik v Ljubljani. 16. nov. 1894 se je vršilo zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, ustanoviti zadrugo z imenom: „Prva zadruga za žebtljarski obrt in druge izdelke iz železa v Kropi“. Še istega dne je pristopilo k njej 15 članov, večinoma podjetnikov in posestnikov, s 112 deleži po 100 goldinarjev. Ob koncu prvega leta je vstopilo še 7 članov z 32 deleži. Deleži so se lahko plačali v gotovini ali pa v izdelanem blagu.

Izvršitev sklepa, da se v Kropi ustanovi železoobratna zadruga, je bila težko izvedljiva zaradi nezaupanja ljudstva do vsake novotarije. Manjkalo je tudi zadružnega duha, to je smisla za požrtvovalnost in skupni blagor. Treba je bilo res vplivnega in delavnega moža brez osebnih računov; in to je bil župnik Hoenigman, ki mu je ljudstvo zaupalo.

Spočetka je bil v zadrugi vpeljan le ročni obrat; prvi teden je de- lalo zanj 47 kovačev pri osmih zadružnih ješah in še na par tujih, strojno delo se je začelo uvajati l. 1902, postopoma pa je zadruga od l. 1908. dalje zgradila tovarno.

Vso dobo svojega obstanka se je zadruga borila s finančnimi te- žavami. Člani v začetku svojih deležev večinoma niso plačali v go- tovini, temveč z ješami in izdelki. Posledica je bila obremenitev režije z vsotami, ki so bile potrebne za obresti najetih posojil. Poleg tega so žebtljarji videli v zadrugi nekakšnega „gospoda“, zlasti še,

ker je bila zadruga prvotno res le bolj organizacija podjetnikov in se je vstop vanjo omogočil šele l. 1904 s tem, da so lahko vplačali delež z večkratnimi delnimi vplačili. Tedaj so pristopili k zadrugi tudi delavci iz Kamne gorice. Povečanje števila delavcev je zahtevalo tudi večjega obratnega kapitala, kar se je zgodilo šele po svetovni vojni s postopnim poviševanjem deležev. L. 1929 je znašal delež 8000 Din za moške in 5000 Din za ženske člane, l. 1934 pa so se zvišali deleži na 30.000, oz. 15.000 Din. S tem zvišanjem deležev se bo zadruga sčasoma popolnoma osvobodila tujega kapitala. Plačevanje deležev je olajšano s tem, da se odbije vsem uslužbencem od zaslužka po višini istega in potrebi družine 7—15 %. Polno vplačani deleži bi znesli 3.800.000 Din, vplačano pa je sedaj ca. 900.000 Din. Za naraščaj je vpeljana deležna štednja, tako da bo novi član imel vplačan delež po 28 do 30 letnem delu. Deleži predstavljajo prihranke članov za stara leta.

Organizacija je danes izvedena tako, da so vsi uslužbenci in uslužbenke po pravilih njeni člani. Izven kroga uslužbencev zadruga nima članov z izjemo hranilnice in posojilnice v Kropi. Člani vrše funkcije podjetja na rednih in izrednih občnih zborih. Vsak član ima en glas. Na občnem zboru volijo izmed sebe načelstvo in nadzorstvo. Pravila pooblaščajo načelstvo, da prenese izvestne posle na uslužbenke. Sedanji ravnatelj opravlja vse trgovske in tehnične posle zadruge. On nastavlja in odreja plače uslužbencem. O svojih ukrepih poroča načelstvu in nadzorstvu in podaja gospodarska poročila na občnem zboru. Na ta način so kolikor mogoče zavarovane demokratične pravice združnikov in dobi tudi podjetje, kar zahteva njegova organizacijska narava. Ker so združniki in uslužbenci isti ljudje, se morajo tako oni kakor vodstvo večkrat boriti z ne majhnimi težavami psihološkega značaja, na pr. kadar je treba v interesu podjetja znižati samemu sebi plačo.

Zadruga zaposluje danes 180 uslužbencev, ki so vsi domačini. Njihove družine tvorijo ca. $\frac{3}{4}$ vsega prebivalstva v Kropi in ca. $\frac{1}{3}$ v Kamni gorici. Med njimi je trgovskih in tehničnih nameščencev 14. Z ročnim žeblljarstvom se peča še okrog 60 oseb, ki izdelujejo v vi-gencih zlasti podkovske žeblje in žeblje za čevlje, med njimi posebno planinčarje za težke planinske čevlje. Ti so radi svoje trpežnosti vi-soko cenjeni in se razpošiljajo po vsem alpskem svetu. Večina iz-delkov pa se izdeluje v tovarniških objektih s stroji. To so težji žebli, vijaki, zakovice, kljuke, matice, brane, smuško okovje, ve-rige etc. Izdelano blago se proda večinoma v Jugoslaviji, največji konsument je jugoslovanska železniška uprava. Šestina do petina izdelkov se izvaža zlasti v Avstrijo, Madžarsko, Italijo in Grčijo.

Zaslužkov izplačuje sedaj zadruga na leto ca 1,5 milij. Din. Že-lezo kupuje večinoma na Jesenicah, koks in jeklo uvaža. Drva, oglje

in les kupuje od bližnjih kmetov. Dosluženim članom in najpotrebnejšim družinam daje zadruga skromne podpore.

Občudovanja vredno je, da se je drzna misel velike industrijske zadruge uresničila v tako od sveta odmaknjenem kraju, kar je pač tudi velik uspeh združne vzgoje. Zadruga je izdala dva letnika svojega časopisa „Zadugarja“, ki je prenehal izhajati l. 1935, vzdrževala je razne strokovne tečaje, od lani pa triletno kovinarsko šolo, ker ji je najbolj pri srcu pouk in vzgoja naraščaja. Velika zasluga zadruge je, da je ohranila tradicijo starih časov in preprečila propad lepih gorenjskih krajev Kroke in Kamne gorice. Zadrugni delavci se vedno bolj zavedajo, da je združno podjetje njihovo, ker jim daje zadruga ne le delo, temveč imajo v njej tudi lastne prihranke v obliki združnega deleža.

Zadruga se trudi za tehnično in gospodarsko izboljšanje svojega podjetja in s tem svojih članov. Po dolgotrajnih naporih se je posrečilo vzbuditi v članih združno zavest ter udušiti nevšečne pojave nediscipliniranosti in brezvestnosti, ki so ogražali obstoj zadruge posebno v prvih povojnih letih. Kljub sedanjim težkim gospodarskim razmeram se zadruga z občudovanja vredno žilavostjo čvrsto drži ter s tem dokazuje veliko moralno vrednost in upravičenost združništva.

LEPOSLOVJE

Ivan Zorec:

Uganka

Turščico smo ličkali, ded, star ko zemlja, nam je pravil pravljice. „Kralj je imel edino hčer, lepo in mlado, pa tudi razumno, da ji zlepa ni bilo prilike. Glas o nji je šel po svetu. Očetu je bilo sitno. Vedel je, da je največ vredna tista ženska, ki o nji svet najmanj ve in govori.

„To je pa res,“ je vmes zinila gospodinja in trenila po odrasli hčeri, ki je bila precej spogledljiva in vsem na jeziku.

„Kralj jo je silil, da bi se omožila,“ je ded dalje pravil, „ona pa ne in ne, češ da se ne mudi in da je še ne veseli. Ali oče je le tiščal. Naposled se je le vdala, da vzame tistega, ki ji zadá tako uganko, da mu je ne razmota. A če bi jo uganila, tako si je izgovorila, naj snubec precej zgubi glavo.

„Kaj je bila čisto brez srca?“ se je gospodinja čudila.

„Kralj si misli: Ženska glava si, čeprav bistra, ženska pa vendarle — prav gotovo se najde mož, ki ti bo kos. In da vedeti po svetu, da moži kraljično in kako.

„Snubci vro vkup, dosti jih je in vsake bere so: plemeniti in neplemeniti, bogati in ubogi, vendar nihče ne spleteniči uganke, ki je umna gospodična ne bi razvozljala... In rabelj, slišite, jim vsem po vrsti odseka glavo. —

„Malopridnica je bila,“ se je oglasil močan fantin, „in res čisto brez srca.“

„Tudi snubci niso bili dosti prida,“ se mu je spogledljiva domača hči po strani smehljala; „če ne bi bila kraljična, se ne bi tako pehali za njo.“

„Nekje pa je v skriti vasi živela vdova z edinim, komaj dvajset let starim sinom,“ je ded nejevoljno pogledal po vseh. „Ubožna sta bila, nič nista imela, samo nekaj golobov in psa.

„Sin je za svoja leta bil ves moški in prav ubrisane glave. Kar ti ga piči velika misel, da bi se tudi on šel merit z umno kraljično. Mati, kajpak, brani, kakor ve in zna, joka in prosi, naj ne hodi tvegat glave, a sin ne odneha.

„Ubog fant!“ se je smilil vsem.

„Ko mati vidi, da je vse zaman, si misli, da je bolje, če ga pogubi sama, kakor da bi ga obglavil rabelj. Tako se navidez vda in speče dva goloba, da bi ju sinu dala za popotnico.

„Fant pomaši goloba v torbo in se vesel napoti h kraljični, pes pa z njim.

„Hodita, hodita, sin vidi, da je pes lačen, pa mu vrže oba goloba. Kuža ju slastno pohlasta in precej — pogine.

„O, ta je bila hujša ko pisana mati!“ se je domače dekle strašilo.

„Nemara ga je hotela obvarovati ponižanja, ko mu življenja ni mogla oteti?“ je nekdo hotel razumeti čudno mater.

„Sin pusti psa sredi pota in gre lepo dalje. Pot se začne zgubljati, naposled jo čisto zmanjka. Zašel sem, si misli in se vrne. A kjer je bil pustil mrtvega psa, ga zdaj ni več, pač pa je ondi dvanajst mrtvih krokarjev.

„Aha, požrli so zastrupljenega psa pa so poginili,“ je fant uganil in pokimal dekletu.

„Pobere jih in oskube, odreže jim glavo in noge, drugo pa zmaši v torbo in se obrne na drugo plat.

Zatme ga mrak, prenočevati mora kar v hosti.

„Razbojniki, bilo jih je štiri in dvajset, ga ponoči zavohajo in odženo s seboj. V skrivališču mu vzemo torbo. Glejte, tič je, polno torbo kuretine si je nakral, rečó in speko tiste nesrečne krokarje, pa komaj jih pojedó, vsi pomrjo.

„Drugi dan se fant napoti dalje. Kmalu jo primaha iz hoste in zagleda mesto, nad mestom pa velik, lep grad.

„V mestu zve, da je grad kraljev in da ondi kraljična sprejema umne in pogumne snubce. Hoj, postane mu vroče, uganke, glejte, še nobene ne zna trdne tako, da bi si z njo upal pred kraljično. Misli, misli in si jo izmisli.

„Zglasi se na gradu. Kraljična ga čaka sredi družic in krščenic. „Povej uganko!“ ga ogovori. On pa jo le gleda, tako je lepa, gleda in molči.

„Vsaka ženska je nevarna, je nekdo rekel; „če je lepa, pa še bolj. Gorje si ga mu, kdor se zamota v njene mreže...“

„Naposled,“ se ded ni dal motiti, „ji nasvedra prav zamotano uganko: Dva mrtva sta ubila živega, a ta, ki je zdaj sam bil mrtev, je umoril drugih dvanajst, in teh dvanajst je pogubilo še štiri in dvajset drugih. Kaj je to, lepa kraljična?

„Že vem, že vem,“ se je domače dekcle smejala.

„A kraljična premišlja, pregleduje stare knjige zviti ugank in obupuje.

„Vdovin sin jo prijazno gleda in se ji smehlja. To jo zmeša še bolj, da ne more in ne more razluščiti uganke. Zunaj čaka rabelj s sekuro, tu notri pa si kraljična, lepa in bistra, tre glavo in ne more nikamor več.

„Z vsako je tako,“ se je tisti fant poredno smejal in mežikal dekletu; „pravi naj pride, pa jo užene.“

Tudi dekcle se je smehljalo, reklo pa ni nič, le fanta je milo pogledalo.

„Kraljična se vda,“ je ded razpletal pravljico, obljudi, da ga vzame za moža, le uganko naj ji še brž razvozla. Srečni ženin jo razmota z zgodbo svojega pota.

„Kralj povabi vse mesto in ukaže, naj pripravijo veliko pojedino. Ko so se vsi najeli in napili, udari ob mizo in pravi, da še nikoli ni bil tako dobre volje... Pa je res bil take, da je plesal z vsemi družicami in krščenicami svoje lepe hčere.

„Lepa je ta pravljica,“ je gospodinja pohvalila.

„Pravljica o strupu, ki včasih koga tudi osreči,“ je še drugi vedel.

„Nak,“ je ded zmajeval, „pravljica govori o zlu, ki se samo v sebi množi, če ga dobro delo ne duši, in zmerom večji zlo rodi, dokler ga božja roka ne zavre in prav ne obrne...“

Pravilnik o posmrtnem zavarovanju članov Nabavljalne zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani

Čl. 1.

Da bi se članom zadruga in članom njihovih družin zagotovila sigurna in dovoljna pomoč v primeru smrti in da bi to zavarovanje lahko služilo zadrugarjem za pokritje kredita pri zadrugi ter da bi se obenem zadovoljilo predpisom uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji z dne 1. marca 1937. leta, uvaja Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani kolektivno posmrtno zavarovanje svojih članov pri Zadružnem zavarovanju Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu.

Čl. 2.

Kolektivno posmrtno zavarovanje se uvaja po tarifi 1.-c zadružnega zavarovanja v smislu splošnih pogojev življenjskega zavarovanja in na podlagi posebne pogodbe med zadrugo in Zadružnim zavarovanjem.

Čl. 3.

Kot prva premija po tem zavarovanju se bo uporabila vsa doslej nabrana stalna štednja članov, in sicer tako, da se ta štednja vsakega člana, ki ima zakonito ženo, razdeli na dva enaka dela, med člana in njegovo zakonito ženo, oziroma pri vdovcu (vdovi) na dva enaka dela med vdovca (vdovo) in enim njegovim (njenim) zakonitim otrokom.

V bodoče plačuje zadruga enkrat na leto za vsakega člana zavarovalno premijo v višini (dveh) 2% njegovega vsakoletnega vplačanega nakupa.

Čl. 4.

Vsak član ima pravico, da zavaruje razen sebe in svoje zakonite žene pod istimi pogoji tudi druge člane svoje družine, ako plača za nje posebno premijo.

Čl. 5.

Ako želi član zavarovati sebe in svojo zakonito ženo za večji znesek kot mu pripada po čl. 3 tega pravilnika, lahko doplača dodatek na premijo iz svojih sredstev.

Čl. 6.

Zavarovana vsota se izplača zavarovancu, ki doživi 75 let, ako zavarovanec preje umre, pa njegovim pravnim dedičem. V vsakem primeru pa šele po odbitku in poravnavi zadruginih terjatev.

Čl. 7.

Če zavarovanec preneha biti član zadruge (premistitev, izstop, izključitev itd.), ostane njegovo zavarovanje še dalje v veljavi, ako v roku, ki ga odredi zadruga, poravna svoj dolg. V nasprotnem primeru ima zadruga pravico za svojo terjatev zaseči premijsko rezervo njegovega zavarovanja in zavarovanja njegove zakonite žene odnosno njegovih drugih zavarovancev.

Čl. 8.

Vsem dosedanjim članom je zajamčeno izplačilo posmrtnine v višini, ki jim gre po pravilniku o upravljanju in uporabi dobrodelnega fonda v korist člana (glej „Zadrugar“ št. 5 iz leta 1933). Razliko med novo in staro posmrtnino bo krila zadruga iz svojega posmrtninskega sklada po določbah v tem členu preje navedenega pravilnika.

Čl. 9.

Z dnem, ko stopi ta pravilnik v veljavo, preneha veljavnost onih določb pravilnika o upravljanju in uporabi dobrodelnega sklada v korist članov Nabavljalne zadruge usl. drž. žel. v Ljubljani z dne 9. IV. 1933 ter poslovnika o štednji članov Nab. zadruge usl. drž. žel. v Ljubljani iz meseca maja 1935, ki se nanašajo na posmrtnine, a niso v skladu z določbami tega pravilnika. Izjemo tvori le obveza iz čl. 8 tega pravilnika.

Čl. 10.

Ta pravilnik se uveljavi z dnem, ko ga odobri letna skupščina zadruge, a kot začetek veljavnosti novega zavarovanja vseh zavarovancev se določi 31. XII. 1936. leta.

V Ljubljani, dne 18. IV. 1937.

Upravni odbor.

KONSTITUIRANJE ODBOROV.

Upravni odbor se je na seji dne 24. aprila 1937 konstituiral sledeče: Klobel Emil, predsednik; Juh Leopold, podpredsednik; Luschützky Josip, tajnik; Čerček Srečko, Lavrič Jože, Artič Franjo, Masič Pavle, Magajna Jo-

že, Breclj Franjo, Verhovšek Vojteh, odborniki.

Nadzorni odbor se je na seji dne 24. apr. t.l. konstituiral sledeče: Furjan Jože, predsednik; Korošec Blaž, podpredsednik; Feldin Hinko, tajnik;

Ing. Finc Franjo, Frole Ivan, Žorga Rudolf odborniki.

V poslovni odbor in ostale pomožne odseke so bili voljeni sledeči odborniki:

Poslovni odbor: Klebel, Juh, Luschützky, Čerček, Lavrič; iz Maribora Artič, oziroma namestnik. **Blagovni odsek:** Klebel, Juh, Luschützky, Čerček, Magajna. **Gradbeni odsek:** Klebel, Juh, Luschützky, Čerček, Masič. **Administrativni odsek:** Klebel, Luschützky, Čerček, Masič. **Propagadni odsek:** Lavrič, Furlan, Čerček, Masič, Magajna. **Redakcijski odsek:** Klebel, Juh, Čerček, Lavrič in dr. Benko.

OTVORITEV ZADRUGINE PRODAJALNE NA JESENICAH.

Naše člane z Jesenic obveščamo, da bo naša nova prodajalna na Jesenicah predvidoma otvorjena konec meseca junija, toda v začetku le za jeseniške člane, dočim bodo člani s proge v območju jeseniške prodajalne prejeli do nadaljnjega (termin junij in julij) blago še od centrale v Ljubljani in morajo toraj do preklica ambalažo pošiljati kakor doslej v Ljubljano.

Rešitev nagradne križanke

Prejeli smo 16 rešitev, od katerih pa sta bili popolnoma pravilni samo dve. Žreb je odločil, da dobi prvo nagrado, t. j. nakaznico za nakup blaga do Din 50— v zadrugni prodajalni: Megušar Franc, Ljubljana, Prekmurska 1; drugo nagrado, t. j. vezan letnik „Zadrugarja“ 1936: Likar Anton, Ljubljana, Aleksandrova c. 26.

Zelo učinkovito in blagodejno sredstvo proti prehladu, davici, angini in obolenju na dihalnih organih je čaj z medom.

Med je najbolj redilno hranilo, ki pospešuje prebavo in ojačuje kri. Najmanjša količina medu koristi otroku več kakor vsaka druga sladkarija. Zato dajte svojim otrokom medu!

NOV ZADRUGIN KROJAČ.

Člane v Ljubljani obveščamo, da se je za zadruginega krojača prijavil tudi krojaški mojster g. Gulin Avgust iz Beethovnovе ulice šte. 15 in ga našim članom priporočamo.

POTOVANJE V ZADRUŽNO ŠVEDSKO.

Pod tem naslovom je izdala Popularna biblioteka Zveze lično brošuro, ki jo je spisal naš upravnik g. Vekoslav Cizel. Pisec opisuje potovanje jugoslovanskih zadrugarjev l. 1936. k posetu mednarodne zadrugne šole v Stockholmu in njeno delo v tej čudoviti švedski prestolici.

Ne moremo dovolj podčrtati pisateljevo izredno sposobnost, ki mu je omogočila, da je na pičlih 48 straneh z večim opazovanjem zabeležil vse pomembne vtise, ki so dojmili udeležence na njihovi poti in na njenem cilju.

Vsak zadrugar bo z užitkom prebral ta mikaven potopis in nikomur ne bo žal, če si ga je naročil. Knjižica stane samo Din 5— in se naroča pri Zvezi nab. zadrug drž. uslužbencev v Beogradu. Naročila sprejema tudi naša nab. zadruga.

„Zadrugar“ izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din, posamezna številka 3 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Z., Ljubljana, Masarykova cesta, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Kolodvorska ulica št. 39. — Tisk J. Blasnika nasled.,

Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Vsem zadrugarjem s proge!

Vse zadrugarje s proge ponovno naprošamo, da v lastnem interesu ne prihajajo v pričetku termina, t. j. na 24. in 25. vsakega meseca, ker sta ta dva dneva določena za ljubljanske člane.

Radi navala ljubljanskih članov in članov s proge, je združnemu osebju v prodajalnah v teh dneh nemogoče obvladati postrežbe tako kot si članstvo želi.

Sol.

Monopolska uprava v Ljubljani že dalj časa nima na zalogi namizne soli, ki smo jo prodajali po Din 3.— za kg, in fine soli po ceni Din 4.— za kg. Dokler ne bo mogoče dobiti namizne in fine soli, bomo prodajali le morsko sol po Din 2.75 za kg, na kar opozarjamo članstvo.

Krompir.

Na zalogi imamo dovolj lepega, prebranega krompirja. — Priporočamo nakup!

Mleko.

Članstvo iz Ljubljane opozarjamo na to, da naroča mleko v lastni združni mlekarni. Mleko je pristno, iz planinske moravške okolice.

Mleko se dostavlja v zgodnjih jutranjih urah članom na dom po ceni Din 2'— za liter.

Zadrugarji naj bi se zavedali, da le združne mlekarni tišče cene mleku navzdol in da bi cene mleku takoj poskočile, če naša mlekarna preneha s prodajo mleka.

Čebula.

Opustili smo prodajo domače čebule, ker že močno raste in gnije ter je vsled tega neporabna. Imeli bomo odslej na zalogi novo egiptovsko čebulo, ki je jako lepa in zdrava.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 22-41 IN 22-48

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 2248
Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 2641

Maribor:

Koroški kol., Frankopanska c. 34, telefon št. 2061
Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 5

Obračunske cene veljavne od 20. maja 1937 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati, event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	3-30
„ Og	„	3-30
„ št. 2	„	3-10
„ št. 5	„	2-90
„ ajdova	„	4-—
„ koruzna	„	1-80
„ krmilna	„	1-70
„ ržena	„	3-—
Otrobi, koruzni	„	1-10
„ pšenični debeli	„	1-60
„ „ drobni	„	1-35
Zdrob, činkvantin	„	2-75
„ koruzni	„	2-25
„ pšenični	„	4-—

Testenine

Domače

Fidelini	kg	6-75
Krpice	„	6-75
Makaroni	„	6-75
Polži	„	6-75
Rezanci	„	6-75
Špageti	„	6-75
Zvezdice	„	6-75

Jajčne

Makaroni	kg	9-50
Polži	„	9-50

Jajčne v kartonih

Makaroni	kg	10-50
Špageti	„	10-50
Jajnine vseh vrst	„	17-—
A. C. „ „	„	18-—

Riž

Carolina	kg	11-—
Ia	„	8-—
Ila	„	7-—

Deželni pridelki

Čebula, egiptovska nova	kg	3-75
Čebula, pražena „Cepo“	doza	6-—
Čebulček	kg	5-50
Česen	„	7-—
Fižol, cipro	„	—
„ prepeličar	„	3-25
„ II.	„	2-—
„ tetovski	„	4-50
Grah, zelen	„	10-—
„ rumen	„	5-50
Ješprenj	„	3-50
Ješprenček	„	7-—
Kaša	„	4-—
Koruzna, debela	„	1-35
„ drobna	„	1-85
Krompir	„	—95
Leča, domača	„	—
Leča, Ia	„	10-—
Piča za kure	„	2-—
Ptičja hrana	„	8-—
Tropine, lanene mlete	„	2-10
Ječmen	„	1-90
Oves, semenski	„	2-15
Proso	„	1-80
Pšenica	„	2-30
Zelje kislo	„	2-25
„ „ v šodčkih bru-	„	—
to za neto	„	2-—

Sadije južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	14-—
Rozine, Ila	„	11-—
Slive, suhe, bosanske	„	7-—

Fige v vencih	kg	7-—
Hruške suhe	„	6-—
Lešniki, tolčeni	„	42-—
Limone	kom.	—90
Mak, plavi	kg	14-—
Mandeljni, Ia	„	52-—
Orehi, celi	„	6-—
Orehova jedrca	„	dnevna cena
Pomaranče	kom.	1-50
Rožiči, celi	kg	6-—
Rožičeva moka	„	6-—

Sladkor

Kocke	kg	15-25
Sipa, drobna	„	13-75
„ debela	„	13-85
V prahu	„	15-25
Bonboni	„	25-—
„ Fourres, Ia	„	40-—
„ „ Ila	„	30-—
Kandis	kg	23-—
Margo slad	„	44-—
Šumeča limonada	kom.	1-—

Sol

Fina	kg	—
Morska	„	2-75
Namizna	„	—

Kava

Perl	kg	65-—
Portoriko	„	78-—

Otroški piškoti	zav.	15—
Ovomaltine, mala	doza	10·50
„ srednja	„	24—
„ velika	„	43—
Paradižniki, $\frac{1}{8}$ kg	„	3·75
„ $\frac{1}{2}$ „	„	8·50
Sir, Chalet, Ia	kom.	3·25
„ „ IIa	„	1·50
„ „ IIa	škatl.	7—
„ emendolski, Ia	kg	25—
„ Parmezan	„	75—
„ stiški	„	22—
„ trapistovski	„	20—
„ liptavski	„	25—
Soda, jedilna	„	20—

Pudingi in pecilni praški

Božanska jed	zav.	5—
Citronin prašek za puding	„	2·50
Čokoladne jedi	„	4·20
Čokoladna krema	„	3·50
Čokoladni prašek za puding	„	2·80
Makronin prašek za puding	„	4·20
Malinov prašek za puding	„	2·50
Mandelnov prašek za puding	„	2·50
Pecilni prašek	„	1—
Pripomoček za vkuhavanje	„	2—
Rdeči zdrob	„	3·50
Rumenilo	„	1—
Vanilijeva krema	„	3—
Vanilijin prašek za puding	„	2·50
Vanilin sladkor	„	1—
Zmes za šartelj	„	12—

Dišave

Cimet, cel in zmlet	zav.	3—
Ingver	„	3—
Janež	„	2·50
Kamilce	kg	30—
Klinčki (žbice), celi in zmleti	zav.	2·50
Korjander	„	2·50
Kumna	„	1—
Lavorjevo listje	„	1—
„ zrnje	„	1—
Majaron	kg	67—
Muškatov cvet	zav.	3—
Muškatovi orehi	kom.	—50
Paprika, huda	zav.	3—
„ sladka	„	3—
Piment, cel in zmlet	„	2·50
Poper, „ „ „	„	3—
Vanilija v šibkah velika	kom.	2·75
Žafran	zav.	1—

Tekočine

Kis za vlaganje	l	3·50
„ nav., dvojno močni	„	3·25
„ vinski	„	5—
Olje, bučno	„	13—
„ italijansko	„	19—
„ namizno	„	14—
„ olivno Ia	„	19—
Francosko žganje, mala stekl.	„	10—
„ „ srednja	„	24—
„ „ velika	„	48—
Brandy, à 0'17 l	„	—
„ „ 0'35 l	„	30—
„ „ 0'70 l	„	47—
Liker, Balkan, grenki	l	42—
„ „ sladki	„	42—
„ Pelinkovec	„	37—
„ razni	„	38—
Rum Ia, à $\frac{1}{2}$ l	stekl.	34—
„ Ia, „ 1 l	„	58—
„ IIa, „ $\frac{1}{2}$ l	„	22—
Esenca za liker	„	5—
Rumova esenca	„	8—
Žganje, borovničar, à $\frac{1}{2}$ l	„	24—
„ brinjevec, „ $\frac{1}{2}$ l	„	18—
„ slivovka, „ $\frac{1}{2}$ l	„	16—
„ tropinovec, „ $\frac{1}{2}$ l	„	18—
Žganje kumovica iz dvorskih vinogradov	l	30—
Vino, belo, štajersko	„	12—
„ cviček	„	10—
„ belo, dalmatinsko	„	8—
„ Opolo	„	8—
„ Prošek	„	24—
„ Vermut	„	26—
Malinovec, à $\frac{1}{2}$ l	stekl.	13·50
„ odprti	kg	16—
Malinov sok	„	6—
Radenska voda $\frac{14}{10}$ l	stekl.	7—
„ „ $\frac{1}{2}$ l	„	3·50
Rogaška voda $\frac{14}{10}$ l	„	7—
„ „ Donati 1 l	„	6·50
Grenka voda Fr. Jožefova	„	11—
„ „ Palma	„	10—

Potrebščine za perilo

Mila

Benzit	zav.	5—
Hubertus, sivo	kg	10—
„ navadno	„	12—
„ terpentin	„	13·50
Merima	„	13—
Sunlight	zav.	2—
Schicht, navadno	kg	13—
„ terpentin	„	14—
Zlatorog, navadno	„	12—
„ terpentin	„	13·50

Pralni praški

„Ena“, milne luske	kg	35—
„Henko“ soda	zav.	3—
Lux	„	4·50

Perion	zav.	4·50
Persil	„	6—
Radion	„	5·25
Snežinka	„	4·50
„Tri,, soda	„	3—
Ženska hvala	„	2·50
Radost peric	„	2·50
Teksil	„	2·50

Druge potrebščine

Soda za pranje	kg	2—
Lug	„	3·75
Boraks	zav.	2·50
„ carski	škatl.	5·75
Škrob rižev	„	5—
„ „	zav.	1·50
Plavilo v kockah	„	2·50
Plavilni papir	„	1·50
Pralni stroji, leseni, mali	kom.	13—
„ „ „ vel.	„	14—
Pralni stroji, pločev. mali	„	15—
„ „ „ vel.	„	17—
Vrvi za perilo	15 m	
„ „ „	20 „	
„ „ „	25 „	
„ „ „	30 „	
„ „ „	35 „	
„ „ „	40 „	
Obešalniki za sušenje perila	kom.	20—
Ščipalka za perilo	„	—25

Cene
po
kvaliteti

Toaletni predmeti

Milo, Bobi	malo kom.	2·50
„ „	veliko „	4·50
„ Favorit	„	8—
„ 7 cvetic	„	7·50
„ Glicerin	„	5, 9
„ kopalno	mali „	—
„ kopalno	vel. „	12—
„ Ideal	„	17—
„ Karbol	„	4—
„ mandeljnov	„	6·50
„ Marija	„	10—
„ Olivia	mali „	4·50
„ „	vel. „	7—
„ domače	„	4·50
„ Osiris	„	6—
„ otroško	„	8—
„ za roke	„	4·50
„ Speick	„	8—
„ za britje Ia	„	8—
„ „ „ IIa	tuba	3—
Cimean, „ „	„	6·50
Chlorodont, „ „	„	6·50
Doromat, „ „	„	8·50
Kalodont, „ „	stekl.	6·50
Odol	mala „	22—
„	sred. „	35—
„	vel. „	65—
Olje, orehovo, pristno	„	10—
Olje za solnčenje in ma- sažo	„	8—

Ustna voda Cimean . . . stekl.	18.—
Kolonska voda . . mala "	13.—
" " . . vel. "	24.—
Esenca za kolonsko vodo "	16.—
Krema za kožo Cimean . doza	10.—
Krema za kožo Elida ^{nočna} tuba	13.—
Krema za kožo Elida ^{dnevna} "	12.—
Nivea krema doza	10.—
Uran " "	10.—
Parfum stekl.	16.—
Puder Elida škatl.	10.—
Vazelin doza	6.—
Šampon " zav.	3.—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna . . . mal.	škati.	5—
„ „ . . . sred.	„	6—
„ „ . . . vel.	„	12—
„ rujava	„	5—
„ rumena	„	5—
„ bela	„	5—
Mast za čevlje, črna . .	„	4—
„ „ „ rujava .	„	4—
Belin	zav.	2—
Olje za mazanje podplatov	stekl.	8—
Krtače za blato	kom.	4—
„ „ mazanje . .	„	150
„ „ svetljenje . .	„	12—
Vežalke, črne, kratke .	par	125
„ „ srednje .	„	150
„ „ dolge . .	„	175
„ ružave, kratke .	„	125
„ „ srednje	„	150
„ „ dolge .	„	175
„ usnjene, črne .	„	2—
„ „ ružave	„	2—

Razno

Brusači	kom.	13—
Celofan, papir	zav.	350
Čistilo za parkete . mal.	doza	10—
„ „ „ vel.	„	20—
Črnilo	stekl.	3—
Flit	mal. doza	16—
„	vel. „	29—
„ s škropilko	kart.	51—
„ škropilka	kom.	22—
Grafit	„	—50
Hobby, prašek	zav.	5—
Hranilniki	kom.	40—
Kadilo	kg	30—
Kolofonija	„	7—
Kladiva za meso	kom.	12—
Kolesa moška, kromir. . .	„	1450—
„ damska, kromir. . .	„	1550—
„ moška, poniklj. . .	„	1200—
Plašči za kolesa	„	55—
Zračnice za kolesa	„	17—
Krtače za obleko	„	16—
„ „ parkete	„	27—
„ „ ribanje	„	4—
„ „ „ la	„	5—

Krtače za roke	kom.	2:50
„ „ roke, dvostr.	„	5.—
„ „ zobe, male	„	8.—
„ „ „ velike	„	12.—
„Mali sadjar“	knjiga	5.—
„Mali vrtnar“	„	5.—
„Mala papiga Skobčevka“	„	8.—
„Rejec malih živali“	„	6.—
Metle, male	kom.	7.—
„ velike	„	10:50
Metlice, otroške	„	5:50
„ za obleko	„	6.—
„ „ posodo	„	1:50
Morska trava la	kg	4.—
Muholovci	kom.	—75
Nagrobne lučke	kart.	—.—
„ „ v keram. lončkih	kom.	—.—
Nočne lučke	škatl.	2.—
Obešalniki, mali	kom.	2:50
Olje za šivalne stroje	stekl.	4.—
Omela, bombažna	kom.	32.—
„ mala	„	12.—
„ za parkete	„	24.—
Pasta za peči	škatl.	3.—
Peharji, srednji	kom.	4.—
„ veliki	„	4:50
Peresniki	„	1:25
Pergament papir	pola	1.—
Pesek za email posodo	zav.	1.—
„ „ „ „ „ „	„	1:50
„ „ „ „ „ „	„	2.—
„ „ alum. „ „	„	2:50
Pile, trioglate srednje	kom.	5.—
„ „ velike	„	5:50
„ plošnate, male	„	9:50
„ „ srednje	„	11.—
„ „ velike	„	13.—
Platnene vrečice, male	„	7.—
„ „ sred.	„	12.—
„ „ velike	„	16.—
Prašek za čiščenje oblek	zav.	10.—
„ „ „ zlata	„	3:25
in srebra	„	5, 10
Prazne pušice	kom.	14:50 do 49.—
Predpražniki Ia	kom.	10.—
„ IIa	„	4.—
„ IIIa (slama)	„	170.—
Prijatelj gospodinj (za šteditnik)	„	12.—
Rahljači, brez ročaja	„	15.—
„ z ročajem	„	1.—
Semena razna	mali zav.	2.—
„ grah, fižol	vel. „	5:50
Sidol	doza	4:80
Svitol	„	9.—
Solnice, lesene	kom.	6.—
Stručnice, male	„	7.—
„ srednje	„	8.—
„ velike	„	4:50
Sukanec, bel, črn št. 10—12	valj.	

Sukanec, bel, črn		
št. 16—36	valj.	3·50
„ 40—60	„	2·75
Sveče, dolge	zav.	6·50
„ „	kom.	1·25
„ kratke	zav.	6·50
„ „	kom.	—75
Svinčniki, navadni	„	1·50
„ tintni	„	3·50
Šivanke	zav.	1·50
Šmirkovo platno, belo	pola	1·50
„ „ sivo	„	2—
Sparklet steklenice	kom.	150—
„ patroni, polni	„	4·50
„ „ prazni	„	2·50
Sted Regulator obroči:		
160—220 mm	„	80—
230—270 „	„	100—
280—300 „	„	120—
Sted Regulator plošče:		
18×12 col	„	150—
21×12 „	„	160—
24×12 „	„	170—
Tepači, mali	„	8—
„ srednji	„	13—
„ veliki	„	18—
Thermid stekl. in vložki	„	po vel.
Umetno gnojilo	kg	2—
Vim	zav.	2·50
Vžigalice	„	10—
„ „	škatl.	1—
Zobotrebci	zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,		Po
alpaka in kromiran		izbiri

Kurivo

Drva, bukova, cela . .	} Po dnevni cenni
„ „ žagana .	
„ mehka, v kolob. .	
Premog, trboveljski, kosovec	

Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.

Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.

Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.

Nabavljalna Zadruga uslužbencev drž. železnic v Ljubljani

V svrho čimprejšnje izvedbe POSMRTNINSKEGA ZAVAROVANJA članov naše zadruge, ki je bilo sprejeto na XV. redni skupščini dne 18. IV. 1937. podpisana zadruga NUJNO potrebuje podatke za vsakega člana. Vsled tega Vas vljudno prosimo, da čimpreje izpolnite spodaj označeno vprašalno polo s točnimi in čitljivimi podatki ter jo TAKOJ nato oddate delegatu Vašega okoliša. Člani bivajoči v Ljubljani in Mariboru naj oddajo pole v prodajalnah pri blagajni.

Pripominjamo, da je v interesu vsakega posameznika, da **čimpreje** dostavi zahtevane točne podatke, da ne bo kasneje pri izplačevanju posmrtnin nepotrebnih reklamacij.

Uprava

Nab. zadruge usl. drž. žel.
v Ljubljani.

————— Tukaj odrezati! —————

Podatki za člana št.

Ime in priimek

Zvanje Službena edinica

točen naslov

Poročen, samski, vdovec, vdova, samska (neodgovarjajoče črtati)

Rojen: dne meseca leta

Če je poročen:

Ime žene

Rojena: dne meseca leta

Lastnoročni podpis:

.....

